

НЕ ЗАРОСТУТЬ СТЕЖКИ ДО КОБЗАРЯ

с. 5

ЩАСЛИВА ЗІРКА ЛЕОПОЛЬДА ЯЩЕНКА

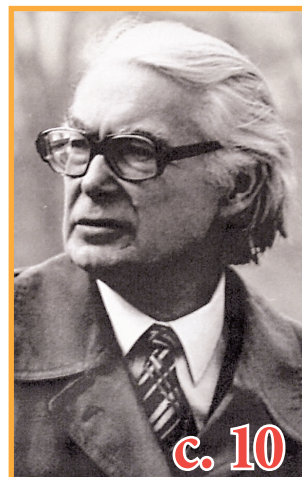
Засновник і керівник хору «Гомін» Леонід Ященко зустрів своє 85-річчя. Його творчість – на віки, а саме життя сприймається, як героїчна легенда. Многії літа Подвижнику і Вчителю!

с. 7

ПАМ'ЯТІ СЕРГІЯ ВИСОЦЬКОГО

У Національному заповіднику «Софія Київська» пройшла VII Міжнародна науково-практична конференція «Софійські читання», присвячена 90-річчю від дня народження відомого науковця, дослідника, фахівця з епіграфіки Сергія Олександровича Висоцького.

с. 10

ФЕСТИВАЛЬ «ГАЛИЦЬКА БРАМА»

«Відчиняйте гостям браму! Нехай у душі кожного буде свято!» – брама відчинилася, і гості фестивалю потрапили у внутрішнє подвір'я скансену, який на той час уже жив власним життям – на зразок давньоруської столиці.

с. 12

«ЦЕНТРАЛЬНОЄВРОПЕЙСЬКА ІНІЦІАТИВА» ЗАПРОШУЄ ДО СПІВПРАЦІ

«Центральноевропейська ініціатива» (CEI) оголосила конкурс на подачу заяв для участі у проектах регіональної співпраці в рамках CEI для країн-членів ініціативи, які співфінансуються Фондом Співпраці CEI.

Проекти регіональної співпраці в рамках CEI – це невеликі і обмежені в часі форми взаємодії: семінари, майстер-класи, короткотермінові тренінги та інші види зустрічей. Вони фінансуються за рахунок Фонду співпраці CEI, внески до якого сплачують країни-учасниці, в рамках подачі щорічних конкурсних пропозицій. Заходи із співпраці в рамках CEI організуються установами країн-членів з метою реалізації пріоритетів, визначених Планом дій CEI на 2010–2012 роки.

Претенденти можуть робити запит на допомогу CEI у розмірі, який не перевищує 15 000 євро та 50 % загальної вартості проекту. Інша частина – за рахунок власних коштів заявника або інших джерел. Лише проекти, оцінені на «добре» (61–80 балів) або «дуже добре» (81–100 балів) за шкалою оцінювання, мають можливість одержати співфінансування від CEI.

Загальний бюджет цього року – 400 000 євро.

Заяви на конкурс (аплікаційні форми), заповнені англійською мовою, слід подати разом з PDF-файлом, у якому міститься підпис і печатка установи заявника на останній сторінці, до Управління міжнародного співробітництва Міністерства культури України: anna_t@mincult.gov.ua, тел. для довідок.: 234–41–93.

Кінцевий термін подачі заявок: 20 червня 2013 року.

Інформація про умови конкурсу та аплікаційна форма доступні за посиланням: <http://www.cei.int/content/cooperation-activities?tab=1>

Критерії відповідності проектною пропозиції:

- відповідність одному з пріоритетних питань, визначених Планом дій CEI;
- відповідний правовий статус заявника (надання офіційного документа про реєстрацію установи з перекладом англійською);
- відповідність визначеним формам співпраці (конференції, семінари, майстер-класи, тренінги та інші види зустрічей, а також підготовка досліджень та аналізів), які мають регіональний характер і залучають принаймні 20 % учасників з інших країн-членів CEI поза межами країни-організатора і, бажано, не з країн-членів ЄС;
- відповідність позицій кошторису витратам, які можуть бути оплачені за рахунок CEI (позиції, пов'язані з мобільністю учасників: транспортні витрати і витрати на проживання, оплата роботи доповідачів та лекторів з країн-членів CEI, витрати на каву та інші продукти для організації перерв під час заходу, канцелярія (ручки, блокноти, папки, сумки), оренда приміщення та аудіовізуального обладнання). Кошторис витрат надається у євро;
- відповідність періоду проведення заходу: з 01 січня до 31 грудня 2014 року.

В поданій заявці слід визначити точні дати проведення, уникаючи загальної інформації на кшталт «весна 2014».

У БАКУ ПРОЙШОВ ВСЕСВІТНІЙ ФОРУМ З ПИТАНЬ МІЖКУЛЬТУРНОГО ДІАЛОГУ

1 червня у м. Баку (Азербайджан) завершився другий чотириденний Всесвітній форум з питань міжкультурного діалогу «Мирне співіснування у розмаїтому світі».

У роботі форуму взяв участь заступник міністра культури України Віктор Балюк.

Метою заходу став розгляд проблем міжкультурного діалогу, включаючи концептуальний, урядовий, політичний та практичний аспекти. Він покликаний зруйнувати бар'єри для встановлення діалогу та з'ясувати, як найкраще розвивати цей діалог у багатоманітному середовищі. Форум надав учасникам можливість поділитися найкращими практиками та започаткувати нові ініціативи в межах міжкультурної платформи.

Зокрема, учасники форуму обговорили теми: «Як будувати майбутнє світу разом»; «Як створити широку підтримку культурному розмаїттю»; «Нова ера глобалізації: гібридність культури в світі, що змінюється».

Також під час форуму відбулися святкування Всесвітнього дня культурного розмаїття, церемонія нагородження «Міжкультурна інновація для Центральної Азії, чорноморського та середземноморського регіонів», підсумковий саміт учасників програми Альянсу цивілізацій ООН «Нові лідери» тощо.

Перший всесвітній форум з міжкультурного діалогу відбувся 7–8 квітня 2011 року. Захід проводився один раз на два роки за ініціативи уряду Азербайджану під патронатом Президента Азербайджанської Республіки. Основним його завданням є практичне обговорення питань діалогу цивілізацій, визначеного резолюцією Генеральної Асамблеї ООН (2001), Конвенцією ЮНЕСКО про охорону та заохочення розмаїття форм культурного самовираження (2005), Ісламською декларацією з питань культурного розмаїття (прийнята ІСЕСКО у 2004), Декларацією і Планом дій Третього саміту глав держав і урядів країн-членів Ради Європи, Білою книгою з міжкультурного діалогу Ради Європи (травень 2008) та Бакинською декларацією про заохочення міжкультурного діалогу.

ФЕСТИВАЛЬ МИСТЕЦТВ «ФРАНКО. МІСІЯ» ТРИВАТИМЕ ДЕСЯТЬ ДНІВ

На Львівщині з 19 до 28 липня 2013 р. вперше пройде Міжнародний фестиваль мистецтв «Франко. Місія». Форум постав з об'єднання двох великих фестивалів «Fort. Missia» та «Франко Фест», які вирішили упродовж десяти днів створити масштабний і різножанровий мистецький рух. Вхід на всі заходи фестивалю – безкоштовний!

На фестивалі виступлять музиканти з України, Грузії, Канади, США, Польщі,

Німеччини, Сербії, Чехії, Азербайджану та ін. Перфоманси, гепенінги, land-art об'єкти створюватимуть кілька десятків митців з різних міст України та з-за кордону. (Куратором візуальної частини є арт-директор галереї «Дзига» Влодко Кауфман). Особливу увагу організатори приділяють і літературній програмі.

«Fort. Missia» та «Франко Фест» перетікатимуть один в один. Мандруючи від одного фестивалю до другого, організатори, публіка та митці упродовж чотирьох днів побувають у символічних для Галичини місцях. Головні події «Франко. Місія» відбудуться: в оборонних фортах Першої Світової війни в с. Поповичі (19–21 липня); під час мандрівки фестивалю від Поповичів до Нагуєвичів (22–25 липня); у с. Нагуєвичі, 10 км від Дрогобича (26–28 липня).

«БОСПОРСЬКІ АГОНИ» СВЯТКУЮТЬ ЮВІЛЕЙ

У Керчі до 13 червня триватиме XV Міжнародний фестиваль «Боспорські агони». Акція проводиться за підтримки Міністерства культури України, Верховної Ради Автономної Республіки Крим, Міністерства культури Автономної Республіки Крим, КРУ «Керченський історико-культурний заповідник», за сприяння Міжнародного інституту театру при ЮНЕСКО (Український центр), КП «Державний гастрольно-концертний центр України», Міністерства культури Російської Федерації, Представництва Росспівробітництва в Україні (м. Сімферополь).

Урочиста церемонія відкриття відбулася на розкопках стародавнього пританея, на горі Мітрідат (городище Пантікапей). Упродовж акції до уваги глядачів за традицією – постановки на античну тематику. У театральному змаганні беруть участь професійні театральні колективи з Сімферополя, Севастополя, Києва, Москви, Вроцлава (Польща) та міста Тараз (Республіка Казахстан). Музично-поетичну програму «Він російський склад над світом піднімав...» представляють артисти Василь Лановий, Олексій Кузнецов та Костянтин Фролов. Також у рамках форуму проходить кіносторінка, представлена фільмами на античну тематику.

Журі та почесні гості фестивалю – народні артисти Лариса Кадірова, Василь

Лановий, Олександр Голобородько, Дмитро Щербина, заслужені артисти і популярні артисти театру і кіно Олексій Кузнецов, Світлана Шершньова, Костянтин Фролов – проведуть творчі зустрічі, концертні програми та майстер-класи.

Під час церемонії закриття фестивалю відбудеться нагородження переможців «Боспорською Нікою» в номінаціях краща чоловіча і краща жіноча ролі, краща режисура, а також тих, кого окремо відзначать члени журі.

РОК-ФЕСТИВАЛЬ РОК'Н'СІЧ

У Києві 8 і 9 червня на Трухановому острові проходитиме міжнародний рок-фестиваль Рок'Н'Січ.

У рамках акції (вхід – безкоштовний) на трьох цілодобових сценах відбудуться концерти BB, Pain, БумБокс, Clawfinger, SunSay, ТНМК, Тартак, Друга Ріка, Тіамат та ін.

Як повідомили організатори, окрім музичної програми на гостей Рок'Н'Січ чекає:

- виставка легендарних мотоциклів Harley Davidson;
- виставка-змагання з тюнінгу, автозвучкового спорту та Racing;
- Drive show Золоте Кермо України на Кубок Олега Скрипки;
- третя танцювальна сцена Rock'n'Roll Dance Stage.

У СТОЛИЦІ – ТРІЕНАЛЕ «ЖИВОПИС-2013»

У Києві у Центральному будинку художника проходить Всеукраїнська трієнале «Живопис-2013».

Як повідомляє Дирекція виставок Національної спілки художників України, на виставці представлені полотна художників Анатолія Криволапа, Віктора Сидоренка, Миколи Моргуна, Владислава Шерешевського, Петра Лебединця, Віктора Ковтуна, Олександра Дубовика, Ігоря Мельничука, Олександра Животкова, які створюють певну конструкцію виставки, поруч з ними експонуються не менш цікаві живописні роботи зовсім молодих художників.

«Попри певні обмеження стосовно розміру запропонованих творів, всі творчі ініціативи експонентів максимально захоплюються. Критерій існує один – професійна досконалість і мистецька якість запропонованого на трієнале твору», – наголосили організатори.

Також у ЦБХ підкреслюють, що прагнуть гідно презентувати все «найвагоміше в галузі реалістичних надбань наших художників, твори авторів, що позиціонують себе як експериментатори на колористичному полі, митців, у живопису яких акцентовані формальні, філософські чи будь-які інші суб'єктивні міркування та пошуки».

ДИТЯЧА ФІЛАРМОНІЯ ВІДКРИЛАСЯ У ХАРКОВІ

З 1 червня у «першій столиці» почала працювати дитяча філармонія, повідомили у прес-службі Харківської міської ради.

За словами автора ідеї, доцента кафедри інтерпретології та аналізу музики Харківського національного університету мистецтв ім. І. Котляревського Юлії Ніколаєвської, проект був створений за ініціативою та за підтримки Благодійного фонду «Харківські асамблеї». Планується, що він об'єднає творчу молодість міста та області й стане повноцінним майданчиком для обдарованих дітей Слобожанщини.

Спочатку дитяча філармонія проводитиме свої заходи на базі університету мистецтв, а також співпрацюватиме з навчально-методичним центром підвищення кваліфікації культурно-освітніх установ Харкова.

Першим заходом нового культурного закладу став концерт, приурочений до Дня захисту дітей. У ньому взяли участь переможці міжнародних та регіональних конкурсів і фестивалів, а також пісочні аніматори. Надалі до виступів музикантів залучатимуть художників, акторів, представників інших творчих професій.

ЛЕОНІД НОВОХАТЬКО: «ЛОГОТИП ДО 200-РІЧЧЯ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА ОБРАНО!»

«Логотип до 200-річчя Тараса Шевченка був відібраний компетентним журі авторитетних митців-графіків.

На конкурс було представлено 208 ескізів від понад 100 учасників. Найкращою стала робота Олега Шупляка, викладача Бережанської дитячої художньої школи з Тернопільщини», – про це на прес-конференції повідомив міністр культури України Леонід Новохатько.

«Демократичні умови конкурсу дозволяють приймати кілька ескізів логотипа від одного автора. Основними критеріями відбору були лаконічність, асоціативність з особистістю Т. Г. Шевченка та ювілейною датою», – розповів міністр.

Леонід Новохатько зауважив, що цей логотип стане всеукраїнським та міжнародним символом Шевченківського ювілею і буде використовуватися на буклетах, каталогах, в оформленні інтер'єрів приміщень, де проходять заходи з відзначення 200-річчя Кобзаря, на телебаченні у тематичних програмах, фільмах, анонсах.

«І премію (30 тис. грн) журі не присудило нікому. Оскільки, за умовами конкурсу, робота повинна бути виконана бездоганно і не потребувати доопрацювання. Уже на першому етапі кожен з п'яти відібраних ескізів (із 208), на думку членів журі, потребував корективів автора. А переміг той ескіз, який вимагав виправлень найменше», – розповів член журі, лауреат Національної премії України ім. Т. Г. Шевченка Василь Перевацький.

Леонід Новохатько вручив переможцю сертифікат на отримання II премії у розмірі 20 тис. грн (наказ Міністерства культури України від 30.05.2013 № 469) і подякував усім учасникам конкурсу. III премію – 15 тис. грн – отримав Віталій Мітченко – заслужений діяч мистецтв України, доцент, викладач кафедри графіки Національної академії образотворчого мистецтва і архітектури України та Наталія Михайличенко.

Довідково:

Всеукраїнський відкритий конкурс на кращий ескіз логотипа з відзначення 200-річчя від дня народження Т. Г. Шевченка був проведений Міністерства культури України з 29 березня до 14 травня 2013 року на виконання Указу Президента України від 11 квітня 2012 року № 257 «Про додаткові заходи з підготовки та відзначення 200-річчя від дня народження Тараса Шевченка» та Плану заходів з підготовки та відзначення 200-річчя від дня народження Т. Г. Шевченка, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 02 березня 2011 року № 167-р.

До складу журі конкурсу увійшли 13 митців – народні художники, лауреати багатьох премій.

Із 22 до 31 травня в Національному музеї ім. Т. Г. Шевченка проходила виставка ескізів логотипа з відзначення 200-річчя від дня народження Т. Г. Шевченка. У цей період відбулось засідання конкурсної журі, під час якого був визначений переможець конкурсу.

О-FEST: ОПЕРЕТА, МЮЗИКЛ, ОПЕРА

8 червня упродовж дня в ландшафтному парку міста Буча Київської області та 9 червня ввечері у приміщенні Національної оперети України відбуватиметься

Міжнародний мистецький фестиваль «О-FEST». Форум, ініційований Київським національним академічним театром оперети, поєднує класичний та «open-air» формати. В основній програмі – оперета, мюзикл та опера. Численні ж гості фестивалю представляють ще й джаз, фолк, естрадну музику, сучасну поезію, саунд-інсталяції. Заплановано також міжнародну кулінарну презентацію «Від Джоакіно Россіні», флеш-моб на Олімпійській площі.

В акції візьмуть участь артисти з України, Росії, Австрії, Франції, Румунії, Литви, Польщі, Хорватії, Казахстану, Азербайджану, Ірану, серед яких – солістка Віденської опери Лена Белкіна, соліст Маріїнського театру Андрій Бондаренко.

Спеціальними гостями стануть співаки Олександр Пономарьов та Джамала.

ВЕЧІР ПАМ'ЯТІ МИКОЛИ СОМА

5 червня в Національному музеї літератури України відбувся вечір пам'яті відомого українського поета Миколи Сома, лауреата літературних премій ім. Володимира Сосюри та Остапа Вишні, відмінника освіти України, який тривалий час читав у рідному селі Требухів, що на Київщині, та в столичних школах.

Вірші Миколи Сома читали Григорій Булах та Василь Довжик, пісні на його слова виконували ансамбль із с. Требухів, батьківщини поета, та Надія Боянівська – відома бандуристка і співачка.

Відбулися також презентація відеофільму «Микола Сом у НМЛУ», заочна екскурсія музеєм М. Сома, що діє у Требухові (відеопоказ), презентовано міні-виставку з фондів музею, присвячену поетові.

Зі словом про Миколу Сома виступали письменники, бібліотекарі, вчителі.

ВИСТАВКА «ФЕНОМЕН ТРАДИЦІЙНОЇ СЕЛЯНСЬКОЇ ЛЯЛЬКИ»

6 червня в Національному центрі народної культури «Музей Івана Гончара» відкрилася виставка ляльок з колекції Олександра Найдена, Людмили Орлової та Тетяни Пірус. Її мета – показати спонтанне виявлення предкових образів у хатній ляльковій автентичності різних регіонів та місцевостей України – Середньої Наддніпрянщини, Поділля, Волині, Слобожанщини та інших. Експозиція унаочнює еволюцію іконографічних, декоративних і статуарних особливостей народної ляльки на шляху її розвитку від хатнього

образу предка-заступника до національного символу.

«Виставка спрямована на виявлення в образі ляльки національних смаків та уподобань проти поширених нині вульгаризаторських тенденцій комерційно-сувенірної ляльки», – підкреслюють у музеї.

НА КІРОВОГРАДСЬКІНІ ДО ДНЯ ЖУРНАЛІСТА ВІДКРИТО ФОТОВИСТАВКУ

3 червня 2013 року в Кіровоградському обласному художньому музеї до Дня журналіста відкрилася фотовиставка за підсумками проведення Всеукраїнського конкурсу «Україна: мить нашого життя».

Організаторами конкурсу були Національна спілка журналістів України, Кіровоградська обласна організація Національної спілки журналістів України, Інтернет-видання «ФОТІНФОРМ». Тематика фоторобіт: «Люди. Події. Факти», «Мій рідний край».

На розгляд журі було представлено 41 фотографію 13 авторів з різних регіонів України (Кіровоградщина, Донеччина, Луганщина, Одещина, Київщина, Львівщина).

Наймолодшим переможцем і учасником виставки став Гліб Цуканов (7 років). Незважаючи на юний вік, цього року до Міжнародного дня захисту дітей він вже презентував персональну виставку «Відкриваємо Україну. Вилкове» в галереї «Єлисаветград».

АКТОРОВІ КОСТЯНТИНУ СТЕПАНКОВУ ВИПОВНИЛОСЬ БИ 85 ЛІТ

Ще міг би жити, ще міг би красиво старіти. Він справді був красивим – не тільки в молодості, а й у старості. Хоча старість не любив. Казав: «Не вір нікому, коли казатимуть, що в старості є щось хороше. Старість – це гадость!»

«43 роки в кіно, провідні ролі в радянських стрічках і на сцені театру», – так коротко в довідниках пишуть про життєвий і

творчий шлях Костянтина Волощука. Мало кому відомо, що це і є справжнє прізвище легендарного Костянтина Степанкова. Актор сам утворив його від матиного – Степанко. Воно не лише врятувало митця від сталінських репресій, а й уславило.

Син репресованого священика зізнався дружині після 33-х років шлюбу: «Брехав усе життя – щоб врятуватися. Лише на сцені й у кіно – не брехав».

3 червня Костянтину Степанкову виповнилось би 85 років.

НБУ ДО 150-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ ГОРОДЕЦЬКОГО ВИПУСТИВ МОНЕТИ

До 100-річчя створення легендарного «Будинку з химерами» та 150-річчя від дня народження його автора – Владислава Городецького, архітектора, блискучого інженера, мандрівника, підприємця, оригінальної особистості, – Національний банк України увів в обіг пам'ятні монети «Будинок з химерами» номіналами 10 та 5 гривень. Вони стали черговими у серії «Пам'ятки архітектури України».

Будинок з химерами за проектом Городецького споруджено у 1902–1903 роках у формі куба, зі скульптурним оформленням на міфологічні та мисливські сюжети, які виконав з цементу скульптор Єміліо Саля. Інтер'єри розписані «під морське дно».

ДОПЛАТА ЗА ВИСЛУГУ РОКІВ ЗАСТУПНИКАМ ГЕНЕРАЛЬНОГО ДИРЕКТОРА ДЕРЖАВНОГО І КОМУНАЛЬНОГО МУЗЕЇВ

Відповідно до статті 28 Закону України «Про музеї та музейну справу» правовий і соціальний захист працівників музеїв забезпечується державою і засновниками музеїв згідно із законодавством. Працівники музеїв мають право на допомогу на оздоровлення при наданні щорічної відпустки в розмірі посадового окладу, грошово винагороду за сумлінну працю та зразкове виконання трудових обов'язків, а також матеріальну допомогу для вирішення соціально-побутових питань та доплату за вислугу років у розмірах та порядку, встановлених Кабінетом Міністрів України.

Порядок виплати доплати за вислугу років працівникам державних і комунальних музеїв затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 22 січня 2005 № 82 «Про реалізацію окремих положень частини другої статті 28 Закону України «Про музеї та музейну справу» (далі – Постанова № 82). Згідно з даним Порядком доплати за вислугу років устанавлюється працівникам державних і комунальних музеїв усіх видів, у тому числі історико-культурних заповідників, музеїв-заповідників, музеїв просто неба, меморіальних музеїв-садиб, які провадять культурно-освітню та науково-дослідну діяльність, пов'язану з комплектуванням музейних зібрань, експозиційною, фондовою, видавничою, реставраційною, пам'яткоохоронною роботою залежно від стажу роботи в такому розмірі: понад 3 роки – 10%; понад 10 років – 20%; і понад 20 років – 30%.

До стажу роботи, що дає право на встановлення доплати за вислугу років, зараховується, зокрема, час роботи в музеях України, колишнього Союзу РСР на посадах, зазначених у переліку посад.

Посада заступника передбачена Переліком посад працівників державних і комунальних музеїв, які провадять культурно-освітню та науково-дослідну діяльність, пов'язану з комплектуванням музейних зібрань, експозиційною, фондовою, видавничою, реставраційною, пам'яткоохоронною роботою, затвердженим Постановою № 82, що дає право на встановлення доплати за вислугу років.

У разі, якщо функціональними обов'язками заступника передбачено провадження культурно-освітньої та науково-дослідної діяльності, пов'язаної з комплектуванням музейних зібрань, експозиційною, фондовою, видавничою, реставраційною, пам'яткоохоронною роботою, то період роботи на такій посаді зараховується до стажу роботи, який надає право на виплату доплати за вислугу років.

Документом для визначення стажу роботи, який дає право на одержання доплати за вислугу років, є трудова книжка та інший документ, що відповідно до законодавства підтверджують наявність стажу роботи.

Сьомий з'їзд Київської організації Національної спілки художників України

Київська організація Національної спілки художників України провела черговий VII з'їзд. Головував на зборах метр українського живопису, народний художник України, дійсний член Академії мистецтв України Василь Гурін.

Із доповіддю виступив голова КОНСХУ, заслужений діяч мистецтв України Леонід Сотник. Упродовж звітного періоду Спілка спрямовувала свою діяльність на втілення у життя рішень VI з'їзду. Як з'ясувалося, звітний період був досить складним з цілого ряду причин. Попереднє керівництво залишило у спадок чимало не вирішених проблем, тому довелося певний час займатися їх розглядом. Нестача майстерень залишається болючою темою. У Київській організації на обліку знаходяться 1522 художники, більшість із них не мають спілчанських майстерень взагалі. Люди чекають десятиліттями черги на приміщення, що негативно впливає на творчість. Із доповіді Л. Сотника делегати дізналися про недо-

Проведення чергового VII звітно-виборчого з'їзду

Київ прикрасили нові монументи, меморіальні дошки, тисячі киян та гостей столиці були присутніми на художніх виставках, які супроводжували народні свята і численні масові заходи.

У структурі КОНСХУ діють дев'ять творчих секцій: живописна, графічна, скульптурна, монументально-декоративного мистецтва, декоративно-прикладного мистецтва, худож-

почули делегати й зауваження про недостатнє висвітлення в доповіді конкретних творчих питань, некоректну поведінку деяких членів апарату керівництва КОНСХУ. Слід не забувати, що художники завжди були барометром важливих історичних подій у державі. Із пропозиціями по зосередженню на творчих питаннях та покращенню матеріального існування Спілки виступили В. Балибердин, Ю. Синько, В. Прядко, І. Пилипенко, Н. Кохаль, В. Єфремова, М. Фролов, П. Хоменко та інші.

Із вдячністю відзначили роботу секретаря-референта О. Корнієнко, референта А. Кулінич, команди Дирекції виставок на чолі із заслуженим діячем мистецтв України І. Волощуком, кропітку роботу по підготовці та випуску нового довідника Спілки О. Цибульського, О. Загаєцької, М. Цибульського, О. Федорової.

До роботи в порозумінні та безконфліктній співпраці закликав голова НСХУ, народний художник України В. Чепелик. Маючи багаторічний досвід роботи керманіча Спілки, він порадив сформувати команду працездатних цілеспрямованих людей, творчо обдарованих, які б не забували про головне – творче обличчя нашої держави. Володимир Андрійович зазначив, що на творчих людей як носіїв духовності, культури, покладена висока відповідальність. На доробках художників виховуються художньо-естетичні смаки українського народу.

У резолюції з'їзду зазначили, що Київська організація НСХУ впродовж звітного періоду спрямовувала свою роботу згідно з рішенням VI з'їзду КОНСХУ, на всебічний розвиток національного образотворчого мистецтва, закріплення за Спілкою її майна, підтримку і соціальний захист членів Спілки. Культурні цінності, задекларовані у Статуті КОНСХУ лишалися базовими, пріоритетними. Побажили наступному керівництву та правлінню КОНСХУ створити постійно діючі комісії з відповідними повноваженнями, зокрема, налагодити тісні

мистецтва та скульптури, що безумовно підніме на вищий щабель питання естетичного оформлення міського середовища.

Було висунуто три кандидатури на голову Київської організації НСХУ. Кожен із претендентів проголосив свою програму діяльності. Тези скульптора Віктора Коновала набули значної переваги і при голосуванні він отримав більшу кількість голосів. Позиції В. Коновала спрямовані на пропаганду творчості київських художників, збереження національних мистецьких традицій, розширення творчої діяльності митців, пошук нових напрямків діяльності Спілки, покращення умов роботи і побуту, пошуки можливостей планових закупівель художніх творів, налагодження плідного діалогу з Київською владою. Головою контрольно-ревізійної комісії обрано живописця В. Каверіна.

Що ж, побажаємо новому складу правління спрямувати зусилля на творчий розвиток митців у сучасних, не простих умовах.

До з'їзду художники підготували виставку, в якій серед сучасних творів була представлена ретроспекція наших корифеїв: твори розкішної живописної палітри М. Глуценка, яскравий темперамент В. Реунова, ліричні полотна С. Григор'єва, емоційні пейзажі М. Дерегуса, романтичні аркуші А. Чебикіна, вишукані композиції В. Барінової-Кулеби, хвилюючі картини С. Шишка, панорамні краєвиди В. Чегодара, гравюри В. Лопати, самобутні літографії Г. Якутовича та інших.

Яскрава виставка засвідчила високий професійний рівень київських митців, самобутність їхніх творів, у яких оспівується вишукана краса і духовність українського народу. Через годин століть голосно пробивається новий день, сповнений краси і сподівань на кращу долю...

Валентина ЄФРЕМОВА
мистецтвознавець, заслужений працівник культури України
Фото О. ЦИБУЛЬСЬКОГО

Під час виступу

статне фінансування, низький прожитковий рівень художників, що ускладнює оплату майстерень, що у свою чергу негативно впливає на їхню творчість та побут. Доводиться постійно долати чимало бюрократичних бар'єрів на шляху захисту інтересів художників, які працюють у спілчанських приміщеннях. Низький життєвий рівень впливає на заборгованість членських внесків. Державним замовлень та закупок на твори мистецтва останні роки просто немає.

Незважаючи на те, що залишилося у спадок чимало невирішених питань, київським митцям є чим пишатися. Художники проводили виставки, виїжджали на пленери, брали участь у конкурсах і симпозиумах, випускали каталоги, буклети, альбоми. Митці були учасниками численних святкових акцій, які влаштовувалися у столиці України. До Спілки влилася потужна молода генерація з новими сучасними поглядами й перспективами.

ників театру, кіно і телебачення; художників-проектантів, художнього дизайну і плакату; критиків і мистецтвознавців, Молодіжне Об'єднання КОНСХУ. Із виступів голів секцій стало зрозумілим, що для активної діяльності такого потужного творчого колективу бракує цілеспрямованої координації з боку керівництва КОНСХУ, щоб столиця відчула яскраве й неповторне творче обличчя мистецького заgonу, який складає половину всієї НСХУ.

Заслухавши та обговоривши доповідь голови КОНСХУ Л. Сотника та голови контрольно-ревізійної комісії КОНСХУ В. Перепелиці, виступи делегатів з'їзду, VII з'їзд КОНСХУ постановив вважати їхню роботу за звітний період задовільною. З подякою за спільну працю виступив голова секції графіки М. Кочубей, який привернув увагу до підвищення авторитету премії імені Г. Якутовича, що поєднує митців у творчій діяльності.

Учасники з'їзду

Не забуваємо «свою славу і волю...»

Цьогоріч Міжнародне Шевченківське літературно-мистецьке свято «В сім'ї вольній, новій...» відбулося на Харківщині.

Започатковане ще 1981 року спочатку воно відбувалося на заповідних територіях Києва та Черкащини. Але від 1988 року з метою популяризації творчого надбання Великого Кобзаря та задля уникнення формалізації в таких заходах було вирішено проводити урочистості щороку в одній із областей. Головна мета свята – популяризація літературної і мистецької спадщини поета і художника серед громадськості, а також знайомство широкого загалу з творами сучасних літераторів та художників.

Для участі в Шевченківських днях до Харкова приїхали делегації літераторів і художників з багатьох міст не тільки України, а Росії та Казахстану. У нашому місті встановлено один з найкращих пам'яників Тарасові Шевченку скульптора Матвія Манізера та архітектора Йосипа Лангбарда. Пам'ятник став символом мегаполіса. Квіти до підніжжя поклали заступник міністра культури Тимофій Кохан, голова Національної спілки письменників України Віктор Баранов та лауреати Національної премії імені Тараса Шевченка Любов Голота, Петро Перебийніс, Анатолій Кичинський, секретарі НСПУ Михайло Камеюк, Михайло Шевченко, заслужений діяч мистецтв України, секретар Національної спілки художників України Микола Іщук, представники іноземних і вітчизняних громадських організацій, городяни.

«Думи мої, думи мої,

Лихо мені з вами!» – лунають вірші Тараса Григоровича. Театралізоване дійство за участі фольклорних колективів «Кроковее коло», «Толока», ансамблю народної музики «Райдужний світ народних мелодій» у міському саду імені Тараса Шевченка зібрало багатьох харків'ян незалежно від національності, котрі усвідомлюють важливість цієї національної постаті, як консолідує в українському суспільстві. Жителі Слобожанщини згадують події тої сивої давнини, коли прах поета і мислителя перевезли із Санкт-Петербурга для вічного спочинку на Чернечій горі над Дніпром.

– Казахський народ обізнавний з творчістю і життєвим шляхом Шевченка і шанує його ім'я. Відданість поета національно-державницькій ідеї викликає захоплення, – сказав критик і публіцист Рустем Жангожа.

– Шевченко – одночасно митець і громадсько-політичний

На відкритті виставки «Мальовнича Україна»

діяч не тільки для України. Його книга «Кобзар» перекладена багатьма мовами і залюбки читається в багатьох країнах світу, – зазначив професор з В'єтнаму Тран Ван Ван.

У рамках свята письменники і художники, представляючи

в Харкові всі регіони України, зустрілися із громадськістю у вищих навчальних закладах, бібліотеках, на підприємствах не тільки Харкова, але і в Балаклійському, Богодухівському, Валківському, Дергачівському, Зміївському, Нововодолазькому, Харківському, Чугуївському, Печенізькому районах.

– Люди втішені тим, що їм пощастило долучитися до живого слова поета. Вірші Тараса Григоровича і власні твори читали перед валківцями поети Наталка Матюх (Харків), Андрій Медведченко (Луганськ), Володимир Лис (Луцьк). А вже пізнання постаті Шевченка, його творчої спадщини, місця в українській і світовій культурі – процес постійний і вкрай необхідний, – сказав голова Валківської райдержадміністрації Олександр Холодний.

А в залах Харківської обласної організації НСХУ Тимофій Кохан, Микола Іщук, голова ХОО НСХУ, лауреат Національної премії імені

Т. Шевченка, народний художник України Віктор Ковтун відкрили щорічну Всеукраїнську виставку «Мальовнича Україна», яка завжди відбувається в Шевченківські дні в різних областях країни і продовжує мистецькі принципи і традиції, закладені Великим Кобзарем. У ній представлено 300 нових творів живопису, графіки, скульптури сучасних українських митців з усіх регіонів.

– Художники вміють дивитися у майбутнє. А ці картини такі радісні, світлі, життєстверджуючі, наче в кожній із них присутній дух Тараса, – сказав Тимофій Кохан.

Виставка «Мальовнича Україна» – це продовження шевченківського альбому офортів «Живописна Україна», виданого в 1844 році. До цього альбому увійшли замальовки Тараса Шевченка, які він робив під час своїх подорожей Україною.

Пам'ятники Тарасові Шевченку встановлені не тільки в містах України, але й по всьому світу. Це свідчить про повагу людства до величчя цієї постаті у світовій культурі.

– Ми задоволені, що свято «В сім'ї вольній, новій...» довелося приймати Слобожанщині. А вже своєю літературно-художньою творчістю поет повернув українському народу пам'ять про свою історію. Жодні наукові дослідження не мали такого впливу, як його, приміром, історичні поеми, драми, вірші, живописні картини... – розповів голова Харківської обласної організації НСПУ Анатолій Стожук.

**Володимир СУБОТА, Харків
власкор «Культури і життя»
Фото автора**

Біля пам'ятника Тарасові Шевченку в Харкові

24 травня 2013 року в м. Галичі відбулася наукова конференція «Авраамічні релігії в Україні: історія, етнокультурні взаємовпливи, міжконфесійні взаємини». Її організаторами виступили Міністерство культури України, Міністерство освіти і науки України, Національний заповідник «Давній Галич», відділення релігієзнавства інституту філософії ім. Г. Сковороди НАН України та кафедра релігієзнавства і теології Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника.

З вітальним словом до учасників конференції звернулися територіальний представник з питань охорони культурної спадщини та переміщення цінностей Міністерства культури України Лідія Максим'як, заступник голови Галицької районної державної адміністрації Людмила Сівецька. Було зачитано привітання міністра культури України Леоніда Новохатка, Патріарха Української греко-католицької церкви

У Галичі відбулася наукова конференція з проблематики авраамічних релігій

Під час наукової конференції

Святослава Шевчука, архієпископа – митрополита Львівської римо-католицької церкви Мечислава Мокшицького.

У вітанні Міністерства культури України йшлося про важливість роботи науковців на конференції, оскільки релігія

є важливою складовою життя сучасного українського суспільства. Галицька райдержадміністрація у вітальному листі підкреслила вагомий внесок науковців у дослідження міжконфесійних стосунків, налагодження відносин між релігійними

громадами. Було підкреслено значимість роботи Національного заповідника «Давній Галич» та його генеральної дирекції в науково-релігієзнавчому напрямку.

Основний напрямок роботи науковців надали доповідачі, які виступили у пленарному засіданні: Петро Яроцький – провідний науковий співробітник Інституту філософії ім. Г. Сковороди; Святослав Кияк – завідувач кафедри релігієзнавства, теології і культурології Прикарпатського НУ ім. В. Стефаника; Людмила Филипович – професор Інституту філософії ім. Г. Сковороди НАН України; Семен Абрамович – академік АН ВО України, завідувач кафедри слов'янської філології та загального мовознавства Кам'янець-Подільського НУ ім. І. Огієнка; Марія Чикарькова – професор

Чернівецького торговельно-економічного інституту КНТЕУ; Анатолій Колодний – президент УАР, керівник відділення релігієзнавства Інституту філософії ім. Г. Сковороди НАН України; Михайло Бабій – провідний науковий співробітник Інституту філософії ім. Г. Сковороди НАН України.

Кожна доповідь викликала жваві обговорення та дискусії. Проблематика висвітлюваних тем була різноманітною – історія окремих конфесій, висвітлення діяльності найвизначніших персоналій, практичні проблеми міжконфесійних відносин, екологічні та мистецькі погляди, закладені в найсвятіших книгах різних віросповідань.

**Андрій ЧЕМЕРИНСЬКИЙ,
член НСКУ, магістр історії**

Геннадій Ляшенко: «Музика, як і світ, завжди йде до нових обривів»

Днями своє 75-річчя відзначив народний артист України, знаний композитор, педагог і музично-громадський діяч Геннадій Ляшенко.

Його життя – як цікава книга, яку відкриєш і хочеш прочитати відразу всю – від першого речення до останнього, від перших кроків у Дрогобицькій музичній школі до отримання Національної премії України імені Тараса Шевченка (2008 р.). Він, як справжній митець, завжди перебуває в пошуку.

Композитор люб'язно поділився думками про мистецтво й творчість, українську музику.

– Геннадію Івановичу, як би ви означили змістовно-образне наповнення ваших творів?

– Переважну більшість музичних образно-інтонаційних моделей композитори винайшли давно. Кожне нове покоління так чи інакше враховує цей досвід попередників, але збагачує його новими підтекстами і контекстами. Тому, коли йдеться про зміст музичного твору, особливо такого масштабного, як симфонія, концерт, кантата, ораторія, то можна сміливо стверджувати, що він є своєрідним відтворенням життя з усіма його колізіями – ліричними, драматичними.

Я вважаю, що перекладати зміст музичного твору на вербальну мову немає сенсу. Музика створюється на рівні підсвідомості й сам композитор не завжди здатен усе з'ясувати. Музика – це велика таїна. Недарма

древні греки в ієрархії людських знань ставили музику на один із найвищих щаблів.

– Що в сучасній українській музиці вас захоплює?

– Серйозні творчі досягнення, які свідчать про глибинні процеси переосмислення традицій класики.

– Які тенденції, на вашу думку, характерні для сучасної української музики? Які з них перспективні?

– Композиторська молодь шукає свої шляхи в творчості. Нині ситуація в світі така, що автори вдаються до синтезування усіх засобів виразності – традиційних і надсучасних. І в мене є підозра, що цей процес вийде на пошуки «нової простоти».

Зараз важко сказати, що є перспективним, а що ні. Музика – немов вічний двигун, весь час працює. Вона, як і світ, завжди йде до нових обривів.

– Які проблеми сьогодні хвилюють композиторську спільноту?

– За радянських часів діяла потужна система підтримки творчих працівників. Існували творчі спілки, на утримання яких держава виділяла кошти, при спілках були фонди (літфонд, музфонд тощо). Для потреб спілок фонди отримували певні відрахування від організації, яка займалася збиранням авторських гонорарів. Окрім того, автори також отримували винагороду за виконання

ПРИНАГІДНО

Геннадій Іванович Ляшенко

(нар. 1938) – український композитор, педагог, музикознавець, музично-громадський діяч. Закінчив Львівську консерваторію по класу композиції Адама Солтиса (1963 р.), аспірантуру при Київській консерваторії (1971 р.). Професор кафедри композиції та інструментування Національної музичної академії України імені Петра Чайковського. Кандидат мистецтвознавства (1972 р.). Лауреат премій імені Миколи Лисенка (1999 р.), імені Бориса Лятошинського (2003 р.), Національної премії України імені Тараса Шевченка (2008 р.), народний артист України. Автор шести симфоній, ряду симфонічних опусів, балету, вокально-симфонічних творів, інструментальних концертів, камерно-інструментальних і хорових композицій.

творів на концертах. Після розпаду СРСР ця система розвалилася. Деякі інституції вдалося зберегти, але фінансування їх державою недостатнє, можна сказати, мізерне. Організація із захисту авторських прав весь час трансформується, про відшкодування авторських прав залишилися тільки спогади. Тож творчу роботу можуть дозволити собі люди, які паралельно займаються якоюсь іншою діяльністю.

– Чи задовольняє вас рівень популяризації творчості українських композиторів у нашій країні?

– Питання непросте. Якщо відповідати коротко, то – ні, не задовольняє. Лякає звукове

середовище, в якому ми змушені жити. Таке враження, що радіоэфір, телебачення та концертні зали існують лише для того, щоб агресивно нав'язувати слухачеві низькопробну музичну продукцію. Багатодецибелне ревіння, скрегіт видаються за ідеал.

Це багатомірна тема, яка інколи обговорюється в деяких поважних ЗМІ. Вирішити ж проблему естетичного виховання нації можливо лише при наявності збалансованої державної програми і доброї волі усіх верств суспільства.

– Дякуємо, Геннадію Івановичу, за цікаву бесіду. Творчих успіхів!

Розмову вів Богдан ФЕЩАК

Рефлексії «Віолончельної пекторалі» у Львові

У рамках XXXII міжнародного фестивалю музичного мистецтва «Віртуози» відбувся заключний концерт українського гастрольного туру «Віолончельна пектораль».

Концерти міжнародного фестивалю «Віртуози» у Львові з року в рік дивують переповненими залами, незабутніми зустрічами з усесвітньо відомими музикантами. Шанувальників музики різних епох приваблює інтелектуальність програм і винахідливість мистецьких рішень.

Цьогоріч незабутнє враження залишив мистецький проект «Віолончельна пектораль», приурочений до ювілеїв видатних представників епохи бароко і класицизму – Луїджі Боккеріні (270-річчя від дня народження), Франсуа Куперена (345-річчя від дня народження), Антоніо Вівальді (335-річчя від дня народження). Це було велике турне містами України, яке тривало упродовж трьох місяців (від березня до травня), а завершальна імпреза відбулася на сцені Львівської філармонії.

Ініціатором мистецької акції став Національний портал академічної музики «Music-review Ukraine», запросивши до участі в проекті львів'янина Ярослава Мигалю і киянина Олександра Пірієва – знаних віолончелістів, солістів, яскравих

представників двох провідних віолончельних шкіл України. До реалізації масштабної ідеї озвучити рідко виконувані твори майстрів епохи бароко та класицизму на концертних сценах України (у Тлумачі, Івано-Франківську, Тернополі, Чернівцях, Черкасах, Києві, Львові) долучилися відомі українські колективи і виконавці, серед яких оркестри «Київська камерата», «Harmonia Nobile», «INSO-Львів»

і диригенти Валерій Матюхін, Олександр Дяченко, Наталія Пономарчук.

Концертну програму «Віолончельної пекторалі» у Львові склали твори, які виконувалися протягом усього турне, – Концерт для віолончелі з оркестром сі-бемоль мажор Луїджі Боккеріні та «Концертні п'єси» Франсуа Куперена для віолончелі з оркестром (оркестрування Богдана Фроляк). А справжнім дарунком для меломанів став Концерт для двох віолончелей з оркестром Антоніо Вівальді. Акомпанував солістам молодіжний симфонічний оркестр «INSO-Львів» під орудою Наталії Пономарчук.

Мистецьким відкриттям для шанувальників камерної музики постав ансамбль Ярослава Мигалю та Олександра Пірієва, гра котрих вирізнялася глибиною прочитання авторського тексту, винятковою чуттєвістю і вишуканою красою розмаїтої тембральної палітри. Вони не лише музикували, а щиро «розмовляли» з кожним слухачем, присутнім у залі, даруючи багатство емоцій і барв.

Не залишила публіку байдужою й інтерпретація Ярославом Мигалем «Концертних п'єс» Франсуа Куперена, зачарувавши проникливим ліризмом і змістовністю, особливою теплою тембральною колориту віолончелі.

Артистизм, емоційність, вільне володіння інструментом – риси, що характеризують виконавську манеру Олександра Пірієва.

Не обійшлося і без приємних несподіванок, що збагатили мистецьку палітру львівського форуму. Розпочав концерт твір італійського композитора Арканджело Кореллі Concerto-grosso № 4 для двох скрипок з оркестром (солісти Марія Ткачик і Євген Крук). Велику симпатію слухачької зали викликав твір яскравого представника італійського симфонізму ХХ століття Отторіно Респігі, а завершальним акордом вечора «на біс» прозвучала Соната до мажор Луїджі Боккеріні для двох віолончелей.

«Віолончельна пектораль» – це сміливий експеримент, який віддзеркалює мистецьке світобачення сучасного виконавця, де гармонійно поєднуються повага до традиції і пошук нових форм музикування. Спілкуючись через музику минувшини з численною слухачькою аудиторією, артисти намагалися вплинути на формування смаку і свідомості сучасників, акцентуючи прекрасне, естетично вишукане, високолюдяне... Від першого до завершального номера програми слухачька аудиторія чуйно реагувала на справжнє Мистецтво.

Ніна ДИКА

Фото Артема БУЧИНСЬКОГО

Щаслива зірка Леопольда Ященка

2 червня засновник і керівник хору «Гомін» Леопольд Ященко зустрів своє 85-річчя.

Український музикознавець, фольклорист, диригент, композитор. Кандидат мистецтвознавства. Лауреат Національної премії України імені Тараса Шевченка. Через хор «Гомін» пройшло близько тисячі людей. Серед них – Алла Горська, В'ячеслав Чорновіл, Марія Примаченко, Ніна Матвієнко...

Послухати хор «Гомін» – не просто насолодитися піснею, це відпочити душею в розлогій пісні. Саме хор Ященка першим у Києві заспівав «Ще не вмерла Україна», «Боже Великий, Єдиний», «Ой у лузі червона калина»...

Ім'я Леопольда Ященка сьогодні знають не лише в столиці та всіх куточках України, а й далеко за її межами.

ЗРАНЕ ДИТИНСТВО

Яке то щастя було: поїхати в село й записати нову пісню, – згадує нині Леопольд Іванович. – Наслухатися пісень, мов води джерельної напитися...

...Рід Ященків походить із Чернігівщини. Мама малого Леопольда викладала українську мову, а батько працював у політехнічному виші. Дід був регентом церковного хору. Майбутній славетний диригент народився в довоєнному Києві. Втім, мами він майже не пам'ятає: померла від туберкульозу, коли синові не виповнилося і трьох років. Та і його поява на світ була під загрозою: лікарі заборонили народжувати, але Галина Митрофанівна не слухала їхніх порад. Хлопчика назвали Леопольдом тільки тому, що в інтелігентному середовищі було модно новонародженим давати екзотичні імена. Пізніше від туберкульозу помер і батько. Маму і тата замінила йому батькова сестра Галина.

Під час та опісля війни юнак чимало мандрував селами, міняючи на харчі батьків одяг. А ще за копійки з фотокарток малював портрети загиблих на фронті. Навіть їздив по сало у Бессарабію верхи на товарняках... Та батькові гени перемогли: після війни він вступив до Політехнічного інституту. А мистецька жилка теж не давала спокою: хотів бути і співаком, і художником, і композитором...

ЗА КОЖНИМ ВИСПІВАННЯМ СЛОВОМ

Одного разу посеред навчального року зайшов я до Київського музичного училища імені Глієра, – пригадує Леопольд Іванович, – проситися, аби мене взяли. Знать, музичної освіти не мав ніякої, а бажання вчитися було величезне.

І тут йому нарешті пощастило. Леопольда вислухав відомий хоровий диригент, професор Павло Муравський. Одразу відзначив ідеальний слух юнака і зарахував

На передньому плані ювіляр Леопольд Ященко

його на єдино можливий без спеціальної підготовки факультет хорового диригування.

Згодом, у консерваторії, Леопольдові Івановичу пощастило вчитися у таких відомих композиторів і педагогів, як Пилип Омелянович Козицький (історія музики і фольклористика), Онисія Яківна Шреєр-Ткаченко (фольклористика), Лев Миколайович Ревуцький (композиція)...

Перед вступом до консерваторії Леопольд Ященко вперше побував у фольклорній експедиції. Поїхати в село, послухати пісень – то було для нього найбільшим щастям. Саме тоді й довідався про Інститут фольклору та етнографії. Душею і серцем відчув, прикипів, зрозумів – саме це його справа життя. Відтоді щоліта на канікулах виїжджав у села, мандрував, слухав і записував пісні. Ніякої техніки – про магнітофони, диктофони й не чули. В руках – записник і олівець.

ДУША У ПІСНІ ЗАБЛУКАЛА

До Києва із сіл я повертався з оберемком справжніх пісень... Деякі з них і нині звучать у «Гомоні»...

Про Леопольда Івановича можна написати книжку легенд. Усі спільні знайомі, з ким доводилося говорити, обов'язково пригадували якусь історію про Ященка.

...Було то в п'ятдесятих роках. Експедиція, записавши товстезний збірник, збиралася повертатися додому. До слова, записували, вже на перші магнітофони, радянські пісні й частівки. Здебільшого, з вуст самодіяльних творців. Трудова дисципліна вимагала відповідних правил: ні на крок від гурту. Отож, аби записати справжню народну пісню, потрібен був додатковий час. Якось в одному селі, відпрацювавши, фольклористи зібралися їхати, а Ященка немає! Терміново надійшла команда: «Знайти!» І відшукали. Невеличкий гурт людей, повернувшись з тяжкої праці, лиш перша зіронька зійшла на небі, відпочивав душею в розлогій пісні. А поміж гурту сидів Ященко й швиденько щось занотовував у блокнот олівцем. Тоді різонуло: «Товарищ Ященко, негайно до машини!» Лише кілька людей з гурту оглянулися на столичних гостей і мовили: «Йдьте собі з Богом, не заважайте виспівати душу!»

І... ЗАГОМОНІЛИ ДНІПРОВІ СХИЛИ

– Різні часи доводилося переживати... Часом ходив по підробітках, іноді під чужим прізвищем... Зрештою опинився в камері попереднього ув'язнення – «за тунеядство»... Саме там і

знайшла мене дружина (Лідія Орел, відомий етнограф), домоглася побачення. А я до неї одразу ж із запитанням: «Ти принесла мені нотний папір?» Звісно, думав я і про родину...

Багато народних пісень із Ященкових експедицій увійшли до репертуару столичних та інших колективів. Шанувальники знаменитого хору імені Г. Верьовки пам'ятають такі перлини, як «Та й петрівня зозуленько», «Кругом Мариньки», «Ой при лужку, при лужку», «Ой не пугай, пугаченьку», «Раз над'їхав козак з міста»... Черкаський народний хор виспівав «Ой я, молода, на базар ходила», «На городі буркун ягідок не родить»... І сьогодні звучать по радіо в різному виконанні пісні «Ішло дівча лучками», «Ой мала я у коморі просо», романс «Нічого цікавого»...

Кандидатська дисертація Леопольда Ященка «Українське народне багатоголосся», надрукована в 1962 році, стала важливим посібником для музикознавців-фольклористів. Упорядковані ним збірки «Українські народні романси» (1961) та «Буковинські народні пісні» (1963) до сьогодні є актуальними не лише для науковців, але й для широкого кола шанувальників народної пісні.

Також у 1969 р., коли знаний скульптор, художник і збирач народного мистецтва Іван Макарович Гончар висловив думку відтворити народні календарні звичаї, Леопольд Ященко організував етнографічний хор «Гомін». Відтоді й «загомоніли» Дніпрові схили... Створений колектив збирався на співи просто неба. Приходили друзі, однокласці, просто кияни, різні за віком, фахом, уподобаннями. Всі об'єднувала пісня.

Так хор «Гомін» проіснував до 1971 року.

...Репресії початку сімдесятих нагло урвали цю унікальну роботу. Про поневіряння, які випали на долю родини Ященків опісля того, як Леопольд Іванович разом із дружиною Лідією Григорівною Орел 16 квітня 1968 року підписали листа проти закритих судів над політ'в'язнями, писалося вже не раз. Були й обшуки, й арешти... І тільки дивом, з Божою ласки, подружжю вдалося уникнути таборів і заслання. Щоб забезпечувати свою численну родину (дружину, двох синів, а з ними мешкали ще й мати Лідії Григорівни та рідна тітка Галина), Леопольдові Ященко довелося шукати іншої роботи...

На допомогу прийшли тодішній голова Спілки композиторів Георгій Майборода та диригент Михайло Кречко... Це вони домоглися, щоб колегу звільнили з-під арешту.

...Я стояла у скверу біля Національного драматичного театру імені Івана Франка. Неподалік, біля пам'ятника Каменяреві, збирався люд. Усміхнені обличчя, відкриті душі. Сивочолий чоловік змахнув соплікою і... полляла пісня, настрів романси «Золотистий туман», «Київське танго», «Збираймо воєдино усю свою родину»...

Леопольд Ященко терплячий і доброзичливий. Десятки років він не втомлюється вчити людей співати, любити пісню. І байдуже, скільки вам років. «Він вчить нас "тягнути" туди, куди треба», – шепоче мені Софія Ярова, учасниця гурту. Леопольд Ященко вкладає своє життя у пісню, продовжує працювати, незважаючи ні на які обставини. Він любить свою дружину й пишається синами: Іваном і Тарасом. Він вірить: Україна має зберегти свою пісню, має жити з нею. З нами, поміж нас. І ідуть, йдуть «гомінчани» на репетиції і співи з усіх куточків столиці. І лине пісня, підноситься у небо...

Людмила ЧЕЧЕЛЬ

Від редакції. Колектив газети «Культура і життя», як і все Національне газетно-журнальне видавництво, від усієї душі вітають Вас, пане Леопольде, з ювілеєм! Многі літа Подвижнику і Чителю!

Різдвяний концерт «Гомону» в Українському домі. 1998 рік

Львів і Харків єднають художники

Картини Івана Труша представлені у Харкові. Натомість, персональна виставка Сергія Васильківського – на Галичині. А чом би й ні? Надзвичайно цікаві міжмузейні проекти сьогодні створюються не тільки в столиці. І стають свідченням динамічного розвитку музейної галузі у країні.

Відкриття у залах Харківського художнього музею персональної виставки львівського художника Івана Труша «Маларські елегії українського неоромантика» із зібрань Національного музею у Львові ім. Андрія Шептицького передувало три роки напруженої підготовки. Ця акція здійснювалася в рамках проекту «Музейність» і, в свою чергу, передбачала показ картин харків'янина Сергія Васильківського на Галичині під назвою «Сергій Васильківський: українська доля Дикого Поля». А починалося все ще 2010 року, коли між Львівською і Харківською областями було підписано угоду про співробітництво, яка декларувала, зокрема, і культурне єднання регіонів Східної і Західної України.

– Саме тоді ми замислили обмін експозиціями знакових для наших регіонів художників, – каже заступник голови Харківської облдержадміністрації Ігор Шурма. – Переміщення мистецьких скарбів – справа не проста. Тим більше у таких кількостях і таких іменитих авторів.

З того часу, коли жили і творили Іван Труш та Сергій Васильківський, минуло сто років. Змінився навколишній світ, але

Відкриття виставки Івана Труша: (зліва направо) Валентина Мизгіна, Ігор Кожан, Ігор Шурма, народний художник України Віктор Ковтун, заступник директора Національного музею у Львові ім. А. Шептицького з наукової роботи Оксана Біла

той, що створено пензлем майстрів, вабять нас досі: своєю самотністю та одухотвореністю. Доля двох митців багато в чому схожі. Обидва здобули класичну малярську освіту і прагнули опанувати нові течії у творчості. Обидва продовжували вчитися і стажуватися за кордоном у найкращих європейських школах. Повернувшись в Україну, започаткували проведення пленерів, громадських виставок – на той час таких незвичних як для художників, так і для шанувальників малярства.

З творчістю витонченого пейзажиста Івана Труша сьогодні особливо цікаво познайомитися харків'янам. Слобожанська художня школа загалом (і зокрема, доробок Сергія Васильківського) відрізняється від західноукраїнського малярства того ж часу. Іван Труш від імпресіонізму взяв те, що йому було ближче до душі, й створював пейзажі теплі

й ніжні. В залах Харківського художнього музею, зокрема, представлено його неперевершене полотно «Захід сонця у лісі» (1904 р.), написане в родинному маєтку Драгоманових-Косачів.

Іншу грань таланту митця відкривають полотна, створені ним під час і завдяки численним подорожам світом: кримські, серія, привезена з Палестини і Єгипту. А ще ж є в нього життєрадісні цикли «Квіти», «Луги і поля», галицькі краєвиди і філософський – «З життя пнів і дерев!» Біля кожної картини мимоволі замислюєшся

Сергій Васильківський. Український пейзаж

над безмежністю буття, красою рідної землі і непередбачуваністю людської долі...

– Ми раді нагоді представити на Слобожанщині частину робіт Івана Труша, які є візитівкою не тільки нашого музею, але й усієї Галичини. Як відомо, за життя він створив близько шести тисяч картин, але тільки частину з них називав «справжніми» творами мистецтва. Таким вимогливим він був до себе. Харків'янам на цій виставці ми демонструємо лише найкращі полотна художника, – зазначив директор Національного музею у Львові ім. Андрія Шептицького Ігор Кожан. – Приємно, що проект «Музейність» реалізується у ювілейний рік – саме сто років тому колекція шедеврів світового малярства митрополита Андрія Шептицького була передана в дар українському народу.

Сергія Васильківського називають поетом українського малярства за його надзвичайну ліричність пейзажних та історичних творів. Ніхто краще не міг передати стан української душі, ніж Сергій Іванович. Розквіт його таланту припав на кінець XIX століття, коли в Україні діяли царські циркуляри про заборону всього українського. Проте, він активно писав не тільки неповторні пейзажі української землі, змальовував життя простих селян і їх побут, народну архітектуру, але й активно звертався до історичної тематики. (Зокрема, під його пензлем народжуються картини, присвячені історії українського

Іван Труш. Гуцулки біля церкви

козацтва). Це було своєрідною формою протесту митця, боротьбою за утвердження національної гідності українського народу.

– Ось такий непересічний і талановитий художник представив культурне надбання Слобожанщини львів'янам. Всі його полотна – це приклад високої майстерності, – нагадавши коротко біографію майстра, акцентувала директор Харківського художнього музею Валентина Мизгіна.

Обмін виставками між двома відомими музеями відбувся уперше. Але проектом «Музейність» передбачено й інші подібні заходи. Авжеж, що, як не це, краще сприятиме зближенню різних за менталітетом громадян, які живуть на сході і заході України, але представляють один український народ?..

Володимир СУБОТА, власкор «Культури і життя». Харків
Фото автора

Відроджені скарби культури

У Національному музеї Тараса Шевченка в рамках святкування 75-річчя Національного науково-дослідного реставраційного центру України відкрили виставку «Минуле, врятоване для майбутнього: відроджені святині національного історико-культурного надбання».

Під час урочистого відкриття проекту вітання від міністра культури України Леоніда Новохатка виголосив його заступник Віктор Балюрко. «Відкриття ювілейної виставки дає можливість ознайомитися з шедеврами національної та

Віктор Балюрко, Світлана Стрельнікова

світової культури, якими пишуться численні музеї України. Знаково, що саме художники-реставратори Національного науково-дослідного реставраційного центру України подарували їм друге життя», – зокрема, значилося у привітанні.

Експозиція вміщує відреставровані вітчизняними фахівцями шедеври, зібрані з понад 60 музейних закладів України. Відкривають її матеріали з історії створення Центру, присвячені різним етапам його розвитку, дослідницькому доробку наукових структурних підрозділів.

Значною частиною виставки є живописні роботи. Особливу увагу привертають до себе картини «Христос на Генісаретському озері» (1880 р.) В. Поленова, «Христос і самаритянка» Луки Джордано, відомий як Фа Престо (1684 р.), «Юродивий» (Рим, Італія, 1883 р.) П. Сведомського, «Цар Давид та пророк Нафан» Франческа Фонтелласа, портрет «Роксолана» (1959 р.) невідомого художника і навіть козацька корогва (прапор) на оленьчих рогах (XVIII ст.). У процесі реставрації представлено «Портрет Єлизавети Василівни Сапожнікової», написаний у 1880 році І. Рєпіним.

Презентували і відновлені графічні твори Г. Світлицького, В. Котарбінського, І. Шишкіна, О. Кіпренського, розфарбовані китайські лубки XIX–XX ст.

Для тих, хто хоче поринути в духовну атмосферу сакрального мистецтва, представлено ікони: «Богородиця з Немовлям Христом» (XVII ст.), «Георгій Побідоносець» (1667 р.), «Богородиця всім скорботним радість» (кін. XVIII – поч. XIX ст.), «Успіння Пресвятої

Богородиці» (кін. XVIII – поч. XIX ст.) та інші.

Багатьох відвідувачів вразять зразки пластики: поліхромні скульптури «Архангел Михаїл» з Бердичівського монастиря Босих Кармелітів (XVIII ст.); «Святий» і «Пророк», створені Сисоєм Шалматовим для Троїцької церкви села Чоповичі Житомирської області (1774 р.); «Архістратиг Михаїл» (XVIII ст.). Цікаво побачити на власні очі плащаницю і вишиту шовком по саяту (XVII ст., Молдово-Валахія), а також вази, одна з яких, виготовлена на заводі О. Міклашевського,

Святий Іоанн Златоуст

БІОГРАФІЧНА ДОВІДКА

Національний науково-дослідний реставраційний центр України (ННДРЦУ) – заклад культури загальноукраїнського значення, розташований у Києві. Його появі передували засновані 1938 року Центральні державні науково-дослідні реставраційні музейні майстерні (з 01.01.1955 – Державна науково-дослідна реставраційна майстерня Міністерства культури УРСР). На базі ДНДРМ у 1992 році засновано Український науково-дослідний реставраційний центр, який у 1994 році отримав статус національного. Центр має філії у Львові, Одесі та Харкові.

– зразок російської порцеляни XIX ст., інша – на фабриці Веджвуд (Англія, XIX ст.), за якою закріпилася слава виробника «королівських товарів».

Всі експонати супроводжують фото «до реставрації».

Аліна ОНОПА
Фото авторки

К. Білокур. «Букет квітів»

Китай, Китай – піди, впізнай!

У PinchukArtCentre відбувається виставка «Китай Китай» – масштабний груповий проєкт, що включає роботи одинадцяти китайських художників різних поколінь.

Біля входу до PinchukArtCentre перехожі зупиняються, а водії окремих автовок починають сигналізувати. Або ж, навпаки, викручують кермо таким чином, що «чотириколісні друзі» доволі-таки різко виїждять ближче до будівлі Бесарабського ринку. Воно й не дивно: мало не на проїжджій частині лежить величезна скульптура з вапняку. Розколота на друзки. Чи це хтось із необережних перехожих випадково скинув із постаменту витвір сучасного китайського мистецтва? Або ж водій-лиходій наїхав на «культуру» і втік із місця події, здогадуючись, наскільки популярним у сучасному світі є саме контемпорарі родом із КНР, і скільки коштуватиме його знищення?.. Якщо ж узяти до уваги, що навіки втраченим виявився вартівний китайської ідеології – «Офіцер»... Ще й міжнародний скандал забезпечено!

Утім, не треба лякатися. Насправді, розколота статуя є частиною експозиції у Центрі. І лежати на самому вході до арт-центру, епатуючи буржуа, за задумом скульптора Чжао Чжао, бідолашному «Офіцерові» – аж до закриття експозиції у жовтні. (Якщо, звісно, ще до того не розтягнуть на сувеніри). Завдяки ж

Чень Чжень. Кімната очищення. 2000 – знайдені об'єкти, глина

такому незвичному початку виставки, навіть не вельми обізнані з сучасним мистецтвом «свідки події» вже здогадуються, що чекає на них усередині будівлі центру: епатаж, наслідування та подолання мистецтвом канонів та – соціально спрямоване мистецтво. Втім, цими словами й можна якнайліпше охарактеризувати китайське контемпорарі. А про власну виставку «Китай Китай» у PinchukArtCentre кажуть так: «Її основною темою є напруга між індивідуальним та колективним мисленням, котра не тільки простежується через усю китайську історію і безперервно формує сучасне суспільство, а також набуває великого значення на Заході».

Участь у проєкті взяли і «живі легенди», а зокрема, Ай Вейвей (Ai Weiwei) та Чень Чжень (Chen Zhen), і молоді, проте відомі у світі китайські митці: Чао

Фей (Cao Fei), Сунь Сюнь (Sun Xun), Сунь Юань та Пен Юй (Sun Yuan & Peng Yu), Сюй Чжень (Xu Zhen), Ян Ксін (Yan Xing), Ян Фудун (Yang Fudong), Чжан Хуань (Zhang Huan), Чжао Яо (Zhao Yao) та Чжао Чжао (Zhao Zhao). Загалом – одразу три покоління творців контемпорарі арту з Піднебесної. «Представляючи кожного з 11 учасників проєкту в окремому просторі, PinchukArtCentre пропонує багатоскладовий погляд на тему, що об'єднала і знайшла втілення в роботах трьох поколінь сучасних китайських художників. В експозиції представлено близько 30 робіт, серед яких знакові роботи Ай Вейвея і Чень Чжєня, а також нові масштабні творіння Сунь Юань та Пен Юй, Сюй Чжень і Чао Фей», – повідомляє прес-реліз.

«Китай Китай» – це виставка, котра показує Китай у двох

різних площинах: минулого і теперішнього, а також вибору майбутнього. Досліджуючи постійний пошук історичної правди й сучасну реальність на локальному та глобальному рівнях, виставка демонструє різні підходи, використовувані поколіннями митців, які пережили Культурну революцію, та молодим поколінням. Перші знаходять теми для робіт у вивченні зіткнення минулого з теперішнім, а другі мають справу із суспільством, позбавленим коріння, рух якого відбувається в напрямку соціально-культурного майбутнього.

Так, одним із найяскравіших взірців першого типу творів сучасного мистецтва є інсталяція «Кімната очищення» Чень Чжєня (1955–2000) – робота з останньої серії автора, створена перед його завчасною смертю. У ній помітно, як сильно на митця вплинула культурна революція і, водночас – буддизм. Відтворюючи процес, протилежний до археологічних розкопок, Чень Чжєнь збирає сучасні предмети вжитку, яким дозволяє повільно, природним способом, укриватися землею. Рухомі об'єкти стають частиною нерухомого пейзажу, якщо дивитися ширше – ніби застигають у могилі.

Молодий Сюй Чжень (1977 р. н.) під назвою «Поле руху» відтворив у приміщенні галереї цілий парковий комплекс з укритими галькою доріжками, зеленими газонами та парковими

скульптурами. Втім, мережа доріжок насправді відтворює шляхи маршу протесту, що відносно нещодавно пройшов різними містами Китаю. Зображення в парковому комплексі включають фото з Інтернету, картини в техніці «живопису дії», твори самого художника «Правдиве зображення» та «Революційні кастинги» (символічні копії каменів, якими кидалися мітингувальники). Зрозуміло, темою дослідження цього художника є сьогодення і майбуття китайської цивілізації.

Екхард Шнайдер, Генеральний директор PinchukArtCentre: «Китай Китай» – це новий погляд, зосереджений на творчому просторі, котрий за останні десятиліття зазнав значних перетворень. Попередня практика наслідування західних традицій відійшла в минуле. Митці цього простору, як старшого, так і молодшого покоління, виробили численні індивідуальні погляди, що відображають водночас історію їхньої нації та глобальні мистецькі процеси, вільно та незалежно використовуючи сучасні міжнародні творчі прийоми».

У той час, як 55-та Венеційська бієнале захоплювалася «Метаморфозами» (таку назву цьогоріч носив офіційний китайський павільйон), у Києві всі бажачі мали змогу помилуватися інсталяціями найвідомішого китайського дисидента від мистецтва – легендарного Ай Вейвея. Опісля першої масштабної появи під час Арсенале, цього разу він «захопив» PinchukArtCentre.

У 2007 році Ай Вейвей завоював мистецький світ своєю роботою «Казка». До Documenta 12 Ай зорганізував подорож 1001 мешканця Китаю морем до Касселя. Пасажири відображали різні прошарки китайського суспільства. Під час їхньої подорожі художник зробив по одному

Філософські казки Ай Вейвея

фотопортрету кожного. Згідно його ідеї, 100 символізує людську масу, а 1 – індивідуальність. Загалом «Казка» є маніфестом спорідненості її автора з рештою свого народу.

У PinchukArtCentre цю роботу показано в поєднанні з іншою культурною інсталяцією, «Викорчуні» (2009), для якої Ай Вейвей зібрав величезні пні з усього Китаю. Фізичне викорінення дерев символізує смерть і, ширше, втрата коріння сучасним китайським суспільством.

Третьою масштабною інсталяцією митця, представленою в арт-центрі, є

БІОГРАФІЧНА ДОВІДКА

Ай Вейвей народився 1957 року в Бейджині.

Провідний китайський митець, який працює зі скульптурою, інсталяцією, фото, кіно. Крім того Ай Вейвей займається кураторською діяльністю, є соціальним, політичним та культурним критиком. Ай брав участь у розробці дизайну олімпійського стадіону (відомого світові під назвою «Пташине гніздо») – головної арени Олімпійських ігор 2008 року в Бейджині. Роботи митця виставляються в Австралії, Європі, Північній та Південній Америці.

Персональні виставки: Museum DKM, Дуйсбург (2010); Museum of Contemporary Craft, Портланд (2010); Arcadia University Gallery, Гленсайд (2010); Mori Art Museum, Токіо (2009); Haus der Kunst, Мюнхен (2009); Three Shadows Photography Art Center, Пекін (2009); Sherman Contemporary Art Foundation, Cambelltown Arts Center, Сідней (2008); Groninger Museum, Гронінген (2008).

Роботи Ай Вейвея виставлялися в рамках 48-ї Венеційської бієнале, Італія (1999); Першої триєнале сучасного мистецтва в Гуанчжоу, Китай (2002); Першої бієнале сучасного китайського мистецтва в Монпельє, Франція (2005); Другої триєнале сучасного мистецтва в Гуанчжоу, Китай (2005); Міжнародної бієнале сучасного мистецтва в Пусані, Південна Корея (2006); 5-ї триєнале сучасного мистецтва Азіатсько-Тихоокеанського регіону, Австралія (2006); Documenta 12 у Німеччині (2007); Ліверпульської бієнале сучасного мистецтва, Великобританія (2008); Венеційської архітектурної бієнале, Італія (2010) та 29-ї бієнале сучасного мистецтва в Сан-Паулу, Бразилія (2010).

Викорчуні. 2009 – 100 коренів дерев

не менш відомі «Велосипеди назавжди» (2012) – 550 із 700 складених один поверх іншого велосипедів. Шкода, але через відносно невелику площу зали, в якій розташовано інсталяцію, виглядає вона менш ефектно, ніж здавалося, коли

ми роздивлялися її ж на фото із закордонних виставок митця.

Підготувала Алла ЧЕРДИНЦЕВА
Фотографії надані PinchukArtCentre
Фотограф Дмитро БАРАНОВ

Сьомі «Софійські читання» науковці присвятили пам'яті Сергія Олександровича Висоцького

23–24 травня 2013 р. у Національному заповіднику «Софія Київська» проходила VII Міжнародна науково-практична конференція «Софійські читання», на якій висвітлювалось широке коло питань з реставрації, вивчення та збереження пам'яток історії та культури. Цьогоріч її було присвячено 90-річчю від дня народження відомого науковця, дослідника, фахівця з епіграфіки, доктора історичних наук Сергія Олександровича Висоцького. У конференції брали участь фахівці з України, Білорусі та Росії, серед яких не тільки досвідчені вчені зі світовим ім'ям, але й молоді науковці.

Урочисто відкрила зібрання генеральний директор Національного заповідника «Софія Київська», кандидат історичних наук Олена Сердюк, яка наголосила на вагомому значенні наукового доробку вченого: «С. О. Висоцький – не лише знакова постать для вітчизняної академічної науки. Його ім'я навіки вписано золотими літерами в історію Собору Святої Софії». Крім того, Олена Михайлівна презентувала присутнім спецвипуск № 1 журналу «Пам'ятки України» «Софія Київська: нові проекти та дослідження» і збірку наукових праць «Храм і люди», присвячену Сергію Олександровичу Висоцькому. Вона передала ці видання, а також квіти від учасників конференції дружині науковця – Олені Володимирівні Спасокуцькій. Представивши учасникам оргкомітет конференції і членів президії, Олена Сердюк окреслила план подальшої роботи та передала слово почесним гостям.

З початком конференції учасників привітав та побажав їм плідної роботи заступник міністра культури України Віктор Балюк, який зазначив: «Час іде вперед, за минулі десятиріччя методи досліджень вдосконалювалися, з'явилися нові технічні можливості, але науковий спадок Сергія Олександровича був і залишається тим базисом, на якому сформувалось і виросло не одне покоління вчених-епіграфістів, лінгвістів та археологів».

На конференції звучали вітання від радника Президента України, директора Інституту культурології НАМУ Юрія Богущого, від першого заступника міністра закордонних справ України Руслана Демченка та президента Національної

Під час роботи конференції. Виступає доктор філологічних наук, професор, член-кореспондент НАН України Василь Німчук

спілки архітекторів України Володимира Гусакова.

Всі вони відзначили заслуги Сергія Висоцького у справі комплексного вивчення пам'яток світового значення, якими володіє сьогодні Україна.

Цю ж думку підкреслювали у своїх виступах однодумці та послідовники Сергія Висоцького, його колеги та друзі. Зокрема, академік НАН України, директор Інституту археології НАН України, голова Наглядової ради Заповідника Петро Толочко, розповідаючи про життєвий шлях Сергія Висоцького, відзначив неоціненний вклад вченого у питання дослідження багатовікових графіті Софії Київської та їх значення для сучасної науки як історичного першоджерела. Особливої поваги заслуговують підходи, які застосовував науковець у своїх дослідженнях: Сергій Висоцький завжди працював у тісній співпраці з реставраторами, винайшов спосіб бічного фотографування живопису та інші особливі методи, оскільки найважливішим вважав не зашкодити пам'ятці. Сьогодні праці вченого належать до золотого фонду академічної науки та є надійним першоджерелом для інших дослідників.

Основоположником та класиком східнослов'янської епіграфіки, який всього себе віддав науці, називають Сергія Висоцького люди, які тривалий час працювали поряд з ним – його колеги, учні та друзі: Василь Німчук, Микола Котляр, Ірма Тоцька та інші. Член-кореспондент НАН України, зав. відділу історії та граматики

Інституту української мови НАН України Василь Німчук згадував, що наука була станом душі Сергія Висоцького, а Софія надихала його – і він віддячив їй своїми працями. Не менш важливо й те, що працюючи у буремні 50–70 рр., коли возвелення сакральних пам'яток було непопулярною справою, дослідник ретельно описав, сфотографував та «зафондував» свої численні відкриття, щоб передати їх нащадкам.

Член-кореспондент НАН України Микола Котляр, який був не лише другом Сергія Висоцького та редактором його першої книги, але й опонентом на захисті дисертації, нагадав, якою принциповою людиною був Висоцький, як сумлінно він ставився до роботи, якій присвятив все своє життя – саме таким знали його сучасники і саме тому так багато людей сьогодні віддають данину його пам'яті.

Заслужений працівник культури України, багаторічний заступник директора з наукової роботи Національного заповідника «Софія Київська» (1969–2001) Ірма Тоцька наголосила, що роботу, яку здійснив С. О. Висоцький з вивчення графіті, без перебільшення можна назвати подвигом. Згадуючи свою роботу у Заповіднику, якому присвятила майже 45 років життя, вона з особливою теплотою розповідала про роки їх спільної з Висоцьким праці в Софійському музеї, про дух творчості й пізнання, який тоді панував.

Пленарне засідання конференції продовжилось відкриттям виставки, присвяченої життю та діяльності Сергія

Висоцького: у виставкових залах Будинку митрополита присутні мали змогу побачити особисті речі та фотографії вченого, його рукописи, робочі матеріали досліджень, нагороди, листування з вітчизняними та зарубіжними вченими, наукові праці тощо. Експозиція була сформована на матеріалах з фондів Національного заповідника «Софія Київська», Музею історії міста Києва, а також її доповнили особисті речі вченого, надані його дружиною на виставку.

Конференція тривала з 23 до 24 травня. В її рамках працювало 3 секції:

- мистецтвознавство та культурологія;
- історія, археологія, епіграфіка;
- реставрація та охорона пам'яток.

У конференції взяли участь науковці з музейних установ України, Росії та Білорусі, таких як Державний Ермітаж, Державний музей-заповідник «Ростовський кремль», Національний Києво-Печерський історико-культурний заповідник, Національний художній музей Республіки Білорусь тощо. Також у конференції брали участь наукові установи та організації: Інститут археології Російської академії наук, Державний інститут мистецтвознавства (м. Москва), Московський державний університет ім. М. В. Ломоносова, Науково-дослідний інститут теорії та історії архітектури й містобудування Російської академії архітектури і будівельних наук, Інститут археології НАН України, Інститут української археології та джерелознавства ім. М. С. Грушевського НАН України, національні університети Києва, Львова, Харкова тощо.

В роботі конференції взяли участь понад 100 науковців, з яких 25 – співробітники Національного заповідника «Софія Київська».

Конференція надала можливість поділитись науковими здобутками, вивчити досвід та обмінятися думками у справі вирішення на сучасному етапі проблем наукового дослідження, реставрації, охорони та популяризації культурної спадщини. За результатами роботи конференції буде видано збірку наукових матеріалів.

**Матеріал підготовлено
Департаментом культурної спадщини та
культурних цінностей**

«Харківський бузок» цвістиме в США

У Харкові відбувся V Міжнародний кінофестиваль короткометражних фільмів «Харківський бузок».

Для участі в цьогорічному конкурсі було заявлено 248 фільмів із 33 країн. До речі, це рекордна кількість учасників. До перегляду журі спеціальна селекційна комісія відібрала 36 фільмів із 17 країн.

«Протягом п'яти років "Харківський бузок" відкрив світові чимало нових імен молодих режисерів і відродив забуті імена тих, хто стояв біля першоджерел виникнення вітчизняного кінематографа», – сказав на урочистому відкритті голова оргкомітету фестивалю, голова Харківської облдержадміністрації Михайло Добкін.

Усі одноставні в думці, що цей конкурс не був би таким тривалим і популярним, якби не ім'я почесного президента кінофестивалю, відомої французької артистки Мілен Демонжо – доньки харків'янки Клавдії Трубникової. У рамках фестивалю було представлено книгу дочки про матір. Саме Мілен Демонжо доклала багато зусиль для зміцнення авторитету харківського кінофестивалю у світі кіно. На кожен конкурс «Харківський бузок» приїздить чимало відомих «зірок». Із відбитків їхніх долонь у саду імені Тараса Шевченка закладено цілу Алею почесних гостей фестивалю. Цього року до «першої столиці» завітала Мішель Мерсьє – Анжеліка з відомих французьких кінострічок.

Мішель Мерсьє

Треба віддати належне – організатори перетворили конкурс у справжнє свято для харків'ян. Цього разу просто неба було показано німий фільм жаків «Привид опери» режисера Руперта Джуліана (у головній ролі відомий Лон Чейні), виробництва 1925 року, відреставрованого 1929 року, в музичному супроводі тапера. Шанувальники кіномистецтва змогли того вечора проїнятися атмосферою ейфорії, що панувала в глядацьких залах в епоху виникнення «великого німого».

Серед чисельних фестивальных заходів було чимало і таких, які увіковічували пам'ять тих, хто був причетний до виробництва перших кінострічок. І не десь, а саме в Харкові. На вулиці Сумській, на двох сусідніх будинках, цими днями були відкриті меморіальні дошки фотографу Альфреду Федецькому та засновнику Одеської кіностудії, підприємцю Дмитру Харитонову.

«Ці люди вписали червоними рядками свої імена в історію не тільки вітчизняного, а й світового кінематографа. Ми пишаємося, що вони працювали в нашому місті», – сказала співголова оргкомітету фестивалю Вікторія Маренич.

Під час заходу відбувся показ кіномоди, яку проводила разом із художником по костюмах Юрієм Севаст'яновим Мілен Демонжо. Французький спеціаліст із 3D-графіки і кіноспецефектів Олів'є Кауфер у кінотеатрі імені О. Довженка провів майстер-клас, продемонструвавши глядачам власний фільм «Ніч у цирку».

«Присутність у фільмах сучасних спецефектів – це добре. Але мене щиро порадувало те, як ви дбайливо оберігаєте в кінострічках власного виробництва свою культурну ідентичність», – сказав українській аудиторії Олів'є Кауфер.

І хоча «Харківський бузок» збігся в часі із Каннським фестивалем (в Європі подібні фестивалі проводяться крім Києва

ще й у Каннах, французькому місті Клермон-Ферран, Гамбурзі та Москві), однак, на думку фахівців, це різні події в кінематографі. Конкурс короткометражних фільмів (ігрових, документальних та анімаційних) у Харкові емоційно насичений. Крім безпосередньо конкурсної програми тут проводять багато споріднених заходів. Прикладом може послугувати демонстрація документального фільму про кіноактора, майстра кінодубляжу та озвучення Олександра Белявського, знятого дніпропетровським кінооглядачем Борисом Швецем. Вийшов теплий фільм-портрет, фільм-реквієм про митця і людину, спогад про творчий доробок Олександра Борисовича.

І все-таки найцікавіша частина кінофестивалю відбувалася в кінотеатрі «Боммер» – одному з перших міських кінотеатрів в Україні, дбайливо відреставрованому спеціально для заходів фестивалю, де журі на чолі з кінорежисером, сценаристом і актором Володимиром Фокіним визначало кращих із кращих.

«Срібну гілку бузку» отримали переможці в шести номінаціях: Патрік Юрек із Польщі за фільм «Порожнеча» в номінації «Кращий ігровий фільм», Райлі Льюнг із Китаю в номінації «Кращий не ігровий фільм» за стрічку «Більше, ніж морозиво Wong Kwong», у номінації «Краща режисура» приз здобула режисер із Великої Британії Ірина Ізмєстьєва за фільм «Картина ідеальна», у номінації «Краща

операторська робота» перемогу здобув фільм «Голос» іспанця Мартіна Розете. Кращим анімаційним фільмом виявився фільм «Дош іде» росіянки Ганни Шепілової. Кращим сценарієм був обраний сценарій фільму «Просте жіноче щастя» росіянки Тетяни Будицької.

Найвищу нагороду Гран-прі й «Золоту гілку бузку» одноставно було вирішено вручити американському режисерові Шону Робінсону за стрічку «Пуритани».

«Ця картина могла б перемогти в будь-якій номінації. Це найбільш компактна, міцна і професійна робота з усіх точок зору», – зазначив Володимир Фокін.

Спеціальний приз вручила Мілен Демонжо французькому режисерові Стефану Геру за фільм «Контратака 007». Цього року на фестивалі були започатковані й нові номінації. Зокрема, «За пошук історичної правди». У ній перемогли харків'яни Андрій Ус і Ольга Белогуб за фільм «Нещаслива зірка». У номінації «Стислість – сестра таланту» приз вручено естонцю Анті Наулайнену за стрічку «Папуга Пітер Аврелій», показ якої триває 92 секунди.

V фестиваль «Харківський бузок» закінчився, але оргкомітет озвучив шанувальникам кіно свої плани на наступний. Зокрема, кінокритик Володимир Миславський анонсував презентацію на ньому двотомника «Кіно в Україні: 1896–1930 роки».

Володимир СУБОТА, власкор «Культури і життя». Харків

«Музі кіно – усі віки підвладні»

Цей вислів став своєрідним девізом для членів Чернівецького обласного «Товариства друзів кіно», яке на днях відзначило свою першу річницю з дня відновлення після кількох років призупинення своєї діяльності.

За рік Товариство набуло широкої популярності в обласному центрі, кожне засідання якого перетворювалося в справжнє літературно-мистецьке свято завдяки фантазії і невпинному творчому пошуку його засновників – Чернівецького обласного відділення Українського Фонду культури та незмінного сценариста і ведучого, Голови правління Товариства, званого в області кінознавця Олександра Каленика.

Подіями в культурному житті обласного центру стали вечори пам'яті. На честь 80-річчя з дня народження майстра, – видатного українського режисера-анімаліста, народного артиста України, лауреата Національної премії України імені Тараса Шевченка Володимира Дахна; видатного радянського

Кадр з фільму «Небезпечно для життя»

кіноактора, народного артиста СРСР В'ячеслава Тихонова, захід, присвячений героїчним сторінкам Вітчизняної війни 1812 року у зв'язку із 200-літтям цієї історичної події, а також вечори-спогади «Кінематографічними стежками Михайла Ткача» напередодні його 80-ти річчя та «Леоніду Гайдаю – 90».

Засідання Товариства, присвячене В'ячеславу Тихонову, відбулося в невеличкій залі міського Будинку естетики та дозвілля, що надало заходу атмосфери камерності й домашнього затишку. Окрім розповіді ведучого вечора про життєвий і мистецький шлях кіноактора та демонстрації фрагментів кінострічок за його участі, прозвучали

спогади чернівчан, яким довелося зустрічатися з В'ячеславом Тихоновим.

Вечір пам'яті народного артиста України, лауреата Національної премії ім. Т. Шевченка Михайла Ткача відбувся у вщент заповненій залі Кінопалацу «Чернівці» саме в день його народження. Звучали спогади його творчих побратимів, демонструвалися фрагменти фільмів, знятих за його сценаріями.

На вечорі була присутня делегація з родинного села кіномитця Лукачани Кельменецького району Чернівецької області.

Останнє за часом засідання кіноманів відбулося в приміщенні Миського клубу творчої молоді «Автограф», при цьому більшість

аудиторії склали студенти Чернівецького національного університету імені Ю. Федьковича та Транспортного коледжу.

У майже двогодинній програмі прозвучало Слово про митця історика Буковинського кіно О. Каленика, виступ члена Національної спілки журналістів України та Національної всеукраїнської музичної спілки Віктора Обдуленка, який добре знав Л. Гайдаю.

Пісні з кінофільмів Л. Гайдая та власні пісенні твори виконали композитор і співак, заслужений діяч мистецтв України Віктор Рурак та поетеса і прозаїк, лауреат багатьох Всеукраїнських та Міжнародних конкурсів бардівської пісні Світлана Шаханова.

Особливим успіхом в учасників заходу користувалися колективні жарти та крилаті вислови з фільмів Л. Гайдая «Жарти-смішки-правди трішки!» у виконанні акторів чернівецьких театрів.

На завершення вечора відбулась презентація відеоряду з фільму «Діамантова рука» та перегляд фрагментів з фільму «Небезпечно для життя». Зйомки

останнього відбувалися саме в Чернівцях, про що повідали чернівчани, які були запрошені взяти участь у масових сценах картини. Деякі з них мали можливість поспілкуватися з акторами, зайнятими у стрічці – Леонідом Куравльовим, Сергієм Філіпповим, Георгієм Віциним, Ніною Гребешковою, Тетяною Кравченко та багатьма іншими.

Перед початком вечора співорганізаторами заходу – обласною універсальною науковою бібліотекою імені М. Івасюка та бібліотекою Чернівецького національного університету імені Ю. Федьковича були розгорнуті книжкові стенди з книгами і газетно-журнальними публікаціями, присвяченими життю та творчому шляху народного артиста СРСР, кінорежисера українсько-російського походження Леоніда Іовича Гайдая.

Враховуючи вже накопичений досвід роботи, прийнято рішення протягом 2013 року провести тематичні заходи з історії українського і світового кіномистецтва у всіх 11 районних центрах області.

Григорій ЗАСЛАВЕЦЬ

НОВИНИ

УКРАЇНСЬКЕ ДРЕВО БУТТЯ

У калейдоскопі численних художніх вернісажів, якими повсякдень заповнена Одеса, мою увагу привернула виставка «Дивосвіт рідного краю», яку було відкрито 24 травня в обласному центрі української культури. Цю тематичну експозицію задумали й створили разом троє однодумців – Ніна Побережець, Ірина Старченко та Богдан Перегінчук. А єднає їх залюбленість в український епос, фольклор та народне мистецтво. Ідея виставки – вертикальна структура архетипу світового дерева (вісь Всесвіту), його поділ на небесний, земний і підземний яруси. Засобами живопису, графіки, скульптури й різьблення по дереву художники населили ці світи безліччю символічних істот. У своїх творах вони відобразили вірування й міфологічні уявлення наших предків, дивосвіт народних легенд, переказів та казок.

Найбільш обізнаною у цій царині є Ніна Побережець, адже після навчання в Одеському художньому училищі ім. М. Б. Грекова вона закінчила факультет української філології національного університету ім. І. І. Мечникова. Особливо виразними є вирізані нею з дерева горельєфи «Велес», «Рід», «Лада», «Ярило» та інші боги й герої слов'янської міфології. Усі вони добрі й щедродаїні, ці небожителі йдуть до людей і допомагають їм, опікають води, ліси, худобу, сільське господарство.

Зображені пані Ніною в скульптурі й горельєфах герої зовні незворушні й монументально величні, а водночас і дуже людяні. Майстрині з допомогою досить лаконічних штрихів удається наділяти своїх персонажів навіть індивідуальними рисами. А кожна композиція подається ще й в обрамленні декоративних квітів, кетягів калини, птахів чи звірів.

У такому ж ключі виконані й графічні роботи Богдана Перегінчука. Ще в роки навчання на художньо-графічному факультеті Одеського педагогічного університету ім. К. Д. Ушинського він зацікавився символічними зображеннями тваринного світу в народному орнаменті. Богдан каже, що тварин і птахів любив із дитинства, постійно малював і ліпив саме їх. Тепер цей світ відтворено у своєрідному зображенні зооморфних символів.

Роботи Ірини Старченко, випускниці Харківського художнього училища і тамтешньої Академії культури, на перший погляд досить реалістичні. Але у відображенні навколишнього світу живописець вдало передає неподільну єдність людини й природи. Для зображених нею дівчат небо, море й земля не просто довкілля, не фон для портрета, а середовище їхнього життя-буття. Такими є, зокрема, картини «Дівчина-хвиля» та «Дівчина-зима».

Присутні на вернісажі мистецтвознавці дали досить високу оцінку й чудовому задуму художників, і його належно му втіленню.

Сергій ГОРИЦВІТ
Фото автора

III Музейно-етнографічний фестиваль «Галицька брама»

26 травня 2013 року на території Музею архітектури і побуту Прикарпаття Національного заповідника «Давній Галич» (с. Кринос, Галицького р-ну Івано-Франківської обл.) відбувся довгоочікуваний захід – III Музейно-етнографічний фестиваль «Галицька брама».

Саме на території скансену, де розташовані старожитні об'єкти архітектури з чотирьох етнографічних регіонів Прикарпаття, всі гості фестивалю мали можливість побачити діяльність сучасного музею і водночас відтворити власну історичну пам'ять. Розпочалося дійство поруч із мистецько відтвореною сторожовою вежею, збудованою на зразок фортифікаційних оборонних споруд княжої доби, яка нині має сучасне призначення – демонструвати минуле і захоочувати мандрівників до відвідування скансену.

«Покоління за поколінням, упродовж років і віків творили, мріяли, будували брами від ворогів. Із часом відходили, їм на зміну приходили інші. Так будувався спільний храм, ім'я якому – Галич. Сьогодні ми – обереги минулого й майбутнього столярного й майбутнього столярного Галича...» – такими словами ведучі Ярослав Поташник та Іванна Сорочинська розпочали дійство. Саме тут гостей фестивалю очікувала одна з цікавих несподіванок – актори молодіжного театру «ЛюбАрт» (м. Калуш) відтворили дійство під назвою «П'ятий елемент», під час якого показали перед

На фестивалі

присутніми боротьбу між добром і злом. У своєму сценічному виступі вони відкрили глядачам нові мистецькі об'єкти Заповідника – фахово вирізані з дерева силуети визначних діячів минулого Галицько-Волинського князівства: співця Митуси, скульптора Авдія та ін. Тепер ці скульптури постійно прикрашатимуть територію скансену і цікавитимуть відвідувачів історією далекого минулого. Побачили гості свята й король Данила Галицького, який зустрів їх біля вежі.

«Відчиняйте гостям браму! Нехай у душі кожного буде свято!» – брама відчинилася, і гості фестивалю потрапили у внутрішнє подвір'я скансену, який на той час уже жив власним життям – на зразок давньоруської столиці. На основних «вулицях» скансену свої товари демонстрували народні майстри – тут можна було побачити гончарні виробы, жіночі прикраси різних

регіонів Прикарпаття, цікавинки із соломи. Поруч варили куліш, куштували мед і наливку, вчилися стріляти з лука. Усі зацікавлені могли відвідати бойківську хату або гуцульську гражду, приміщення кузні чи старої школи і послухати цікаву розповідь з минулого цих споруд.

Після спільного богослужіння, що відбулося в автентичному храмі Святої Трійці, розпочалася офіційна частина фестивалю. На сцену було запрошено почесних гостей фестивалю – територіального представника з питань охорони культурної спадщини та переміщення цінностей Міністерства культури України Лідію Максим'як, заступника начальника управління культури, національностей та релігій Івано-Франківської облдержадміністрації Василя Тимківа, голову Галицької райдержадміністрації Григорія Івасишина, голову Галицької районної ради Петра

Стрембичького, генерального директора, наукового керівника Національного заповідника «Давній Галич» Олександра Береговського, голову оргкомітету фестивалю «Галицька брама» Семена Побуцького, Надзвичайного і Повноваженого посла України ІФО ВУТ «Просвіта» Степана Волковецького, відомого фотомитця Василя Пилип'юка. Кожен з них щиро вітав проведення фестивалю у своїх виступах, наголошував на його перспективах.

З нагоди проведення Музейно-етнографічного фестивалю «Галицька брама» було відзначено найкращих музейних співробітників, які працюють у структурі музейних закладів Національного заповідника «Давній Галич» та Галицького району.

Цікавою була концертна частина фестивалю. Кожен виступ був перлиною народної творчості та його самобутності. Перед присутніми виступили як колективи народної творчості, так і самодіяльні виконавці – загалом близько трьох десятків митців. Це квартет Г. Сорочинської, квартет Я. Глушка, фольклорний колектив с. Залуква, вихованці Центру дитячої творчості м. Галича, Я. Бирик, Н. Климчук, А. Кузів, В. Лисак, Р. Наритник, П. Николин, Г. Симчич, С. Терлецька, І. Френдій, І. Шелла та ін.

Андрій ЧЕМЕРИНСЬКИЙ,
член НСКУ, магістр історії

«Вінок Дунаю» на бруківці Дерибасівської

Як і швидкоплинний Дунай, усе тече і змінюється, та, як не прикро, не на краще. Це засвідчив й етнічний фестиваль «Вінок Дунаю», що упродовж 23–25 травня відбувся в центрі Південної Пальмири.

Фактично він став лише колоритним додатком-антуражем до суто комерційного й рекламного Одеського туристичного фестивалю. Мені ж пригадалися справжні народні свята «Вінок Дунаю» більш як двадцятирічної давнини. Тоді десятки українських, російських, болгарських, молдавських, гагаузьких фольклорних колективів та народних майстрів багатонаціональної Бессарабії упродовж тижня подорожували від Ізмаїла до Вилкового з концертами й виставками. І ось зо три роки тому фестиваль відродили, зберігши його назву.

Одещину цього разу представляли не численні земляцтва й національно-культурні товариства, а лише кілька творчих колективів та осіб. Учителька української мови Валентина Чередунок, якій цього дня випало проводити майстер-клас із кераміки, розповіла мені про студію «Батьки і діти», яку створив Олександр

Ляльки від тернопільської «Кози-дерези» представляє Вікторія Швець

Гаркавенко. Тут залюбки оволодіває народним ремеслом і дев'ятирічний Ілля Тазетдінов, він демонстрував свою вправність створювати на гончарному крузі декоративні горщечки.

Цікавим було й знайомство з вінничанкою Людмилою Радько, яка презентувала тут Державний історико-культурний заповідник «Буша». Майстриня демонструвала свій винахід – маленьких гривастих

коників-мотанок. А навпроти була влаштована виставка-продаж текстильних ляльок, що народилися в тернопільській етнографічній майстерні «Коза-дереза». За словами Вікторії Швець, у ній можна оволодіти і гончарним мистецтвом, і плетінням із лози, і вишиванням. Саме тут трійко юних одеситок придбали українські віночки з макама й ромашками, які їм личили.

Хотілося б побачити на фестивалі ковалів, різьбярів по дереву, вишивальниць та майстрів інших видів народної творчості, але організатори їх проігнорували. Обділеними увагою були й численні фольклорні колективи. Виняток було зроблено лише для ансамблів «Дністровські зорі» із Білгород-Дністровського, «Калина» з одеського палацу культури «Чорноморка», співочих гуртів товариства «Чеська бесіда» та Центру болгарської культури. Доповнили концертну програму співочі, інструментальні й танцювальні колективи кількох дитячих музичних шкіл.

Сергій ГОРИЦВІТ
Фото автора

25–26 травня в Кіровограді XXII Всеукраїнський фестиваль-конкурс вокально-хорового мистецтва «Калиновий спів» віддав головний приз юному даруванню.

У ті вихідні сонячна погода вабила на природу, але зал обласної філармонії був заповненим, хоча слухати довелося першого дня з ранку до вечора. Неодноразово на залу накочувалися хвилі вигуків «Браво!» та «Молодці!» Все це красномовно говорить про популярність фестивалю. Аншлаги вже стали характерною ознакою «Калинового співу», який здобув загальнодержавне визнання, і секрет, вочевидь, не лише в самобутності виступів артистів, але й у талановито складеній програмі.

Фестиваль-конкурс започаткований 1992 року управлінням культури облдержадміністрації та обласним Центром народної творчості. Автор проекту та головний режисер фестивалю – директор згаданого центру, заслужений працівник культури України Валентина Пращур.

Захід проводиться щорічно і почергово за формами жанру: один рік – малі форми (солісти, дуети, тріо, квартети, вокальні ансамблі), другий – хорові колективи. Представляється спів як народний, так і академічний.

Конкурсна програма складається із двох різнохарактерних творів. Це обробки українських народних пісень, твори української, світової класики, пісні сучасних композиторів та авторська пісня.

Під знаком калини

Традиційно учасники заходу укріпляли різнокольоровими стрічками кущі калини, посаджені на честь десятої та п'ятнадцятої річниць фестивалю.

З інтересом люди оглядали виставку «Калиновий розмай» у фойє філармонії із 280 робіт 40 народних умільців Долинського району – господаря нинішнього фестивалю. Окрасою експозиції стали високопрофесійні роботи членів обласного відділення Національної спілки майстрів народного мистецтва України майстрів лозоплетіння Сергія Ткачова, писанкарства Сергія Яковенка та з виготовлення української ляльки Діни Гетьманець і Ольги Яковенко. Незмінно, як і цього разу, на «Калиновому розмаї» райони демонструють хлібопекарське мистецтво. Корові були випечені з фантазією.

Традиційно емблему фестивалю – символічну гілку калини – прикрасили під час урочистого відкриття на сцені новим рушником від Долинського району, якому випала честь цього року першому презентувати пісенне мистецтво. Цьогоріч рушник спеціально вишила майстриня Долинського району Оксана Місяйло.

Учасників фестивалю привітали заступник начальника управління стратегічного планування культурного розвитку

Учасники та почесні гості біля уквітчаної калини

«XXII фестиваль – це термін, який уже має право на повагу, – зауважила Оксана Іонова. – Керівництво міністерства культури вирішило, що необхідно не тільки передати вітання від міністерства, але й бути присутніми. І тим самим висловити повагу організаторам, засновникам фестивалю для того, щоб люди пам'ятали: ми про них знаємо, вболіваємо і дуже хотіли б, щоб фестиваль і надалі мав життєву дорогу.

Я дуже вражена, коли стояла на сцені, мала одне запитання: «Боже, що було б, якби я не приїхала? Я б цього не побачила, не побачила б людей, які лишують господарство і сюди приїждять, аби передати прийдешньому поколінню, малечі любов до рідної пісні».

Не очікувала, що фестиваль буде на такому рівні. Дуже гарний представницький рівень, бачу підтримку області та місцевої влади. Дуже гарне приміщення філармонії, вже реконструйований театр.

Обласний центр народної творчості – знаний на всю Україну, нагороджений відзнакою Міністерства культури. Засновник фестивалю Пращур Валентина Семенівна так опікується і хвилюється за фестиваль! Дай Боже їй сил і насаги, щоб він і надалі процвітав».

«В області влада велику увагу приділяє розвитку культури, – наголосила Валентина Животовська, – саме виконанню завдань, які ставить Президент України, – щоб на селі люди отримували таку ж культурну послугу, як і люди, які живуть в обласних і районних центрах.

Ми аналізували стан матеріально-технічної бази в галузі, і особливо на селі, – скільки закладів культури готові до роботи в осінньо-зимовий період тощо. Ще п'ять років тому 30% установ мали нормальну матеріально-технічну базу, а сьогодні вже 50%. В області прийнято програму з модернізації систем опалення. Глава адміністрації каже, що люди придуть до клубу, якщо там буде комфортно. До нас підключається і соціально відповідальний бізнес».

«Мене радує те, що ми не втрапили колективи, які розпочинали з

нами працювати, і в нас з'явилися нові, – сказала Антоніна Червінська. – Приходить багато молоді, і колективи вже в іншій іпостасі виступають, але традиції зберігаються, бо керівники ті ж самі.

Наша область багатонаціональна: живуть і росіяни, і болгари, і цигани. Вчора хлопчина зі Світловодського району Анрі Болквадзе (була спеціальна номінація «Обдаровані діти») заспівав «Три поради» Ігоря Шамо на вірші Юрія Рибчинського українською мовою настільки прекрасно, що після завершення члени журі ще півгодини обговорювали виступ. Дівчинка з Хмельниччини восьми років (найменша учасниця, солістка Красилівської дитячої музичної школи Катерина Куплевич, – Авт.), може, вокально не спроможна все зробити досконало, але в неї стільки емоцій! Коли вона співала, як врятувала війсьсько, а сама не повернулася до країни, я подумала про образ Роксолани. Є майбутнє, бо виходять на сцену діти».

Запам'яталися голові журі виступи народного аматорського ансамблю «Вільшанка» Городищенського районного Палацу культури з Черкаської області, зокрема, виконання попури з репертуару провідних колективів 80-х років в обробці М. Ковальчука («Це сьогоднішній день. Навіть згадали «Воней М!») Припала до душі творчість колективів Кіровоградщини з Новоукраїнки, Світловодська та Олександрійського училища культури. Чудово виступили квартети

«Елегія» з Петрово та «Сузір'я» з Новоукраїнки.

Вікторія Вакулєнко з міста Гайворон продемонструвала не лише вміння писати пісні, а й те, що її родина – це ансамбль: дочки та чоловік також були на сцені.

«Для мене великою несподіванкою було отримати Гран-прі, – сказав Анрі Болквадзе. – Я в Україні вісім років живу, але в музичних школах не вчився. У нашому селі є клуб, де співаю, і мені легко це робити, бо вивчив українську мову краще російської. Душа радіє, що виступив на такій грандіозній сцені».

Анатолій Бондар, начальник відділу культури і туризму райдержадміністрації з міста Новоукраїнка, отримав нагороду в номінації «Авторська пісня» за виконання своєї пісні «Де ти раніше була?»

І район виступив гідно. Дипломи отримали народні ансамблі «Ренесанс», «Горицвіт», квартет «Сузір'я» та чоловічий квартет «Соколи».

«У районі 19 колективів, учора одному з них («Горицвіт») присвоїли звання народного. Ми зберігаємо традиції, культура має бюджет розвитку. На презентації співали пісню «Спів калиновий» на мою музику і теж отримали відзнаку. Мені поталанило, що маю таку команду. У нас тридцять сільських клубних закладів, які всі взяли участь у творчих звітах, де показали свою програму».

«Цей фестиваль відрізняється формою, – сказала Валентина Пращур. – Були презентації районів, і це «підтягує» керівників органів місцевого самоврядування, які бачать, які делегації креативні, сучасні та з молоддю. Позиція сьогодні нашого Президента – це збереження, відродження і поліпшення інфраструктури села, клубних закладів. Ми відгукнулися одразу ж – ввели номінацію «обдаровані діти». І ще відмінна риса цього фестивалю – відсотків 70 молодіжні колективи, рівень колективів з кожним роком стає вищим».

Квіти учасникам фестивалю від міністра культури Леоніда Новохатка і голови Кіровоградської облдержадміністрації Андрія Ніколаєнка стали ще одним свідченням поваги до Всеукраїнського фестивалю «Калиновий спів».

Світлана СОКОЛОВА

Фото авторки та
Олександра ДОГЛЯДНОГО

Вітання від міністра культури Леоніда Новохатка зачитує Оксана Іонова

Щороку до дійства долучаються близько двох тисяч аматорів з різних куточків України, багато з яких повідомляють, що вважають за честь стати його учасником. Цьогоріч на сцену виходили солісти, дуети, тріо, квартети, вокальні ансамблі Кіровоградщини, а також із Вінницької, Дніпропетровської, Миколаївської, Хмельницької та Черкаської областей.

Особливістю свята стала урочиста хода творчих делегацій учасників від приміщення Кіровоградського академічного українського музично-драматичного театру імені М. Л. Кропивницького, в якому відбувся перший фестиваль, до подвір'я обласної філармонії. Творчі делегації очолили голови райдержадміністрацій та міськвиконкомів. Райони презентували свою творчість, найкраще – Долинський.

та регіональної політики у сфері культури Міністерства культури України Оксана Іонова, заступник голови Кіровоградської облдержадміністрації Галина Пастух, голова облради Микола Ковальчук, директор Департаменту культури, туризму та культурної спадщини облдержадміністрації Валентина Животовська, голова журі народна артистка України Антоніна Червінська та інші шановані люди.

Галина Пастух зачитала вітальну урядову телеграму від заступника Глави Адміністрації Президента України Сергія Ларіна, а Оксана Іонова – вітання від міністра культури України Леоніда Новохатка.

Вітальну телеграму учасникам фестивалю направив і голова обласної державної адміністрації Андрій Ніколаєнко.

Анрі Болквадзе та Валентина Пращур

з 10 до 16 червня 2013 року

НАЦІОНАЛЬНА ОПЕРА УКРАЇНИ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

www.opera.com.ua
Вул. Володимирська, 50, тел. 279-11-69 (каса)

11 – П. Чайковський «Лускунчик»
12 – Дж. Верді «Аїда»
13 – Л. Мінкус «Баядерка»
14 – Ж. Бізе «Кармен»
15 – Є. Станкович «Ніч перед Різдвом»
16 – Дж. Пуччіні «Турандот»
Вартість квитків: 20–300 грн.

НАЦІОНАЛЬНИЙ АКАДЕМІЧНИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ДРАМАТИЧНИЙ ТЕАТР ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА

www.ft.org.ua
Пл. Івана Франка, 3, тел. 279-59-21 (каса)

11 – А. Чехов «Жона є жона...»
12 – П. Бомарше «Весілля Фігаро»
13 – І. Афанасьєв «Урус-Шайтан»
14 – Г. Горін «Кін ІV»
15 – А. Чехов «Чайка»
16 (12.00) – Г. Квітка-Основ'яненко «Шельменко-денщик»
16 (19.00) – М. Гоголь «Одруження»
Камерна сцена імені Сергія Данченка
11 – «Момент кохання» (за В. Винниченком)
13 – З. Хшановський, Л. Кадирова «Марія»
(Коли розлучаються двоє...)
Вартість квитків: 20–250 грн.

НАЦІОНАЛЬНИЙ АКАДЕМІЧНИЙ ТЕАТР РОСІЙСЬКОЇ ДРАМИ ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ

www.rusdram.com.ua
Вул. Б. Хмельницького, 5, тел. 234-42-23 (каса)

10 – А. Менцелл «Бабине літо»
11 – О. Островський «Тепленьке місце»
13 – Д. Патрик «Дивна місіс Севідж»
14 – Р. Куні «№13» (Шалена ніч, або Одруження П'єдена)
15 – Ж. Б. Мольєр «Уявно хворий»
16 – Ж. Ф. Рен'єр «Шаленство кохання»
Нова сцена
11 (20.00) – О. Мардань «Жінки. Фрагмент. Скандал без антракту»
13 (20.00) – Л. Берфус «Янголятко, або Сексуальні неврози наших батьків»
15 (18.00) – А. Ніколаї «Прощальне танго»
16 (18.00) – Н. Птушкіна «Пізанська вежа»
Сцена «Під дахом»
14 (20.00) – «Edith Piaf: життя в рожевому світлі»
Вартість квитків: 10–200 грн.

АКАДЕМІЧНИЙ ТЕАТР ДРАМИ І КОМЕДІ НА ЛІВОМУ БЕРЕЗІ ДНІПРА

www.drama-comedy.kiev.ua
Просп. Броварський, 25, тел. 517-89-80 (каса)
Основна сцена

12 – О. Островський «Не все коти масляна»
14 – М. Камолетті «Ідеальна пара» прем'єра
16 – Ф. Сологуб «Кручений біс»
Вартість квитків: 40–120 грн.

Вільна сцена
www.vilnascena.kiev.ua
Вул. О. Гончара, 71, тел. 486-80-40

14 (20.00) – Я. Пулинович «Наталчина мрія»
16 (19.00) – «Щуролов» (за О. Грінгом)
Вартість квитків: 40 грн.

II Фестиваль молоді української режисури імені Леся Курбаса

15 (19.00) – «Білі ночі кохання» (за Ф. Достоєвським)
Мала сцена
11 – Н. Птушкіна «Ти, якого любить душа моя...»
13 – Й. Бар-Йосеф «Море... Ніч... Свічки...»
Вартість квитків: 80–100 грн.

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АКАДЕМІЧНИЙ ТЕАТР ОПЕРЕТИ

www.operetta.com.ua
Вул. Велика Васильківська, 53/3, тел. 287-26-30

13, 14, 15 – К. Портер «Цілуй мене, Кет!» прем'єра
Театр у фойє
16 – Ж. Оффенбах «Ключ на бруківці, або Пригоди весільної ночі»
Вартість квитків: 20–150 грн.

АКАДЕМІЧНИЙ МОЛОДИЙ ТЕАТР

www.molody.kiev.ua
Вул. Прорізна, 17, тел. 278-73-92 (каса)

11 – Ж. Ануй «Голубка»
12 – М. Ердман «Гоголь-моголь з двох яєць» прем'єра
13 – І. Коваль «Маринований аристократ»
14 – Т. Іващенко «Empty trash» (Спаємо сміття)
15 – Н. Дубіна (за І. Нечуєм-Левицьким) «Кайдаші»
16 – Я. Гловацький «Четверта сестра»
Камерна сцена
12 – Д. Богославський «Любов людей» прем'єра

16 – Яр. Стельмах «Синій автомобіль»
Вартість квитків: 40–100 грн.
II Фестиваль молоді української режисури імені Леся Курбаса
10 (19.00) – О. Мардань «Борщ у чотири руки» («Театр на Нежинській» Одеса)
11 (19.00) – «Історія однієї босоніжки» («Театр на Чайній» Одеса)
12 (19.00) – Д. Богославський «Любов людей»
15 (19.00) – Т. Шевченко «Катерина» (Львівський національний академічний драматичний театр ім. М. Заньковецької)

КИЇВСЬКИЙ МУНІЦИПАЛЬНИЙ АКАДЕМІЧНИЙ ТЕАТР ОПЕРИ І БАЛЕТУ ДЛЯ ДІТЕЙ ТА ЮНАЦТВА

www.musictheatre.kiev.ua
Вул. Межигірська, 2, тел. 425-31-16

11 (11.00) (12.00) – П. Чайковський «Спляча красуня»
12 (11.00) – К. Орф «Розумниця» прем'єра
13 (11.00) – О. Градський «Мауглі»
14 (11.00) – І. Поклад «Як козаки змія приборкували»
14 (19.00) – Концерт Ірини Зябенко у супроводі симфонічного оркестру театру
15 (12.00) – Ю. Шевченко «Бармалей та Айболить»
16 (12.00) – С. Баневич «Стійкий олов'яний солдатик»
Вартість квитків: 20–150 грн.

АКАДЕМІЧНИЙ ТЕАТР ЮНОГО ГЛЯДАЧА НА ЛИПКАХ

www.tuz.kiev.ua
Вул. Липська, 15/17, тел. 253-62-19

15 (12.00) – Ю. Чеповецький «Добрий Хортон»
16 (12.00) – Г. Чеховски «Король Дроздобород»
Мала сцена
14 (18.00) – О. Островський «Вовки та...»
15 (19.00) – А. Курейчик «Обережно, жінки!»
16 (19.00) – В. Мережко «Гри вночі»
Вартість квитків: 35–70 грн.

КИЇВСЬКИЙ АКАДЕМІЧНИЙ ТЕАТР ЛЯЛЬОК

www.akademypuppet.kiev.ua
Вул. М. Грушевського, 1а, тел. 278-58-08
15 (11.00) – Є. Тарховська «За щучим велінням» прем'єра

15 (13.00) – Є. Шварц «Червона Шапочка»
16 (11.00) – Я. Мірсаков, М. Туровер «Про сміливе Поросьято»
16 (13.00) – Б. Заходер, В. Климовський «Дюймовочка»
Вистави для дорослих
15 – Леся Українка «Лісова пісня»
Початок вистав о 19.00
Вартість квитків 50 грн.

КИЇВСЬКИЙ МУНІЦИПАЛЬНИЙ АКАДЕМІЧНИЙ ТЕАТР ЛЯЛЬОК

www.puppet-theater.kiev.ua
Вул. Миропільська, 1, тел. 513-15-00
15 (11.00) – А. Мілн «Вінні-Пух»
Вартість квитків: 30 грн.

АКАДЕМІЧНИЙ ТЕАТР «КОЛЕСО»

www.teatr-koleso.kiev.ua
Андріївський узвіз, 8, тел. 425-04-22
14 (19.00), 16 (15.00) – «У Києві на Подолі, або «Где в сохніть бельйо?»
Камінна зала
15 – Р. Шimmelпфенніг «Золотий дракон»
Вартість квитків: 40–120 грн.

У приміщенні театру
11–16 – XV Міжнародний фестиваль моновистав «Відлуння» + «Подія»

АКАДЕМІЧНИЙ ДРАМАТИЧНИЙ ТЕАТР НА ПОДОЛІ

www.theatreonpodol.com
Андріївський узвіз, 206, тел. 425-54-89

Театральна вітальня
12 – А. Крим «Лист Богу»
13 – О. Петров «Ніч для двох»
14 – А. Крим «Львовушка»
15 – М. Лоранс «Мое століття»
16 – Фантазія-шансон «Люксембурзький сад»
Вартість квитків: 50–70 грн.
У приміщенні Малої зали Палацу мистецтв «Україна»
11 – А. Крим «Звідки беруться діти?»
12, 13 – Т. Могильник, В. Гуляйченко «Лебедине озеро. Сутінки» прем'єра
Вартість квитків: 70–90 грн.

КИЇВСЬКА АКАДЕМІЧНА МАЙСТЕРНЯ ТЕАТРАЛЬНОГО МИСТЕЦТВА «СУЗІР'Я»

www.suzirja.org.ua
Вул. Ярославів Вал, 146, тел. 272-41-88

11 – Е.-Е. Шмітт «Оскар – Богу»
12 – О. Олесь «Все про кохання»
13 – Б. Окуджава «У Барабанному провулку»
14 – Ю. Едліс «Клеопатра» прем'єра
16 – А. Чехов «Вогні»
Початок вистав о 19.00
Вартість квитків: 50–150 грн.

Мікросцена

Вул. Ярославів Вал, 16
14, 15 – Х. Левін «Холостяки і холостячки»
Початок вистав о 19.30
Вартість квитків: 50 грн.

НОВИЙ ТЕАТР НА ПЕЧЕРСЬКУ

www.newtheatre.kiev.ua
Вул. Немировича-Данченка, 5, тел. 285-65-50
12 (19.00) – А. Чехов «Святою ніччю»
13 (19.00) – К. Гольдоні «Арлекін – слуга двох панів»
14 (19.00) – В. Пелевін «П'ять оповідань Пелевіна»

15 (18.00) – Р. Шimmelпфенніг «Під тиском» (Push up 1–3)
Вартість квитків: 80–90 грн.

НАЦІОНАЛЬНИЙ ЦЕНТР ТЕАТРАЛЬНОГО МИСТЕЦТВА ІМЕНІ ЛЕСЯ КУРБАСА

www.kurbas.org.ua
Вул. Володимирська, 23в, тел. 279-50-69
Візуальна лабораторія. Ікони Голлівуда. Грета Гарбо:
13 (18.30) – Кінофільм «Королева Христина» (1933)

КИЇВСЬКИЙ ТЕАТР «АКТОР»

www.teatr-aktor.kiev.ua
Вул. Велика Житомирська, 40, тел. 362-50-50
12 (19.00) – О. Гельман «Лавка»
16 (17.00) – А. Осецька «Смак черешні»
Вартість квитків: 50 грн.

НАЦІОНАЛЬНИЙ БУДИНОК ОРГАННОЇ ТА КАМЕРНОЇ МУЗИКИ

www.organhall.kiev.ua
Вул. Велика Васильківська, 77, тел. 528-31-86
10 – Творчий вечір з. а. С. Романського (альт)
11 – З. а. М. Ліпінська (меццо-сопрано), з. а. Буряті Л. Реутова (ф-но), М. Сидоренко (орган)
12 – З. а. М. Солов'яненко (сопрано), С. Котко (коларатурний бас), н. а. А. Баженов (скрипка), н. а. І. Кучер (віолончель), Т. Войтех (ф-но), К. Баженова (ф-но), М. Сидоренко (орган)
13 – Камерний ансамбль «Київ-брасс», н. а. І. Калиновська (орган)
14, 15 – Шостий міжнародний фестиваль диригентів «Київ–2013»

НАЦІОНАЛЬНА ФІЛАРМОНІЯ УКРАЇНИ

www.filarmonia.com.ua
Володимирський узвіз, 2, тел. 278-16-97 (каса)

10 – Концерт викладачів і студентів Інституту мистецтв Київського університету ім. Б. Грінченка
11 – Концерт пам'яті н. а. Л. Остапенко. Національний академічний духовий оркестр України, Р. Шишкіна (меццо-сопрано)
12 – Національний заслужений академічний симфонічний оркестр України, Д. Берлінський (скрипка) США
13 – З. а. Г. Сафонов (скрипка), з. а. О. Строган (ф-но)
14 – Абонемент № 10 «Симфонічний вимір» Академічного симфонічного оркестру НФУ. А. Юлі (скрипка) Японія
16 – О. Терещенко (сопрано), н. а. І. Борко (тенор), С. Годлевська (сопрано), І. Євдокименко (баритон), Ю. Горинь (баритон), з. а. С. Орлюк (ф-но)

НАЦІОНАЛЬНИЙ ПАЛАЦ МИСТЕЦТВ «УКРАЇНА»

www.palace-ukraine.kiev.ua
Вул. Велика Васильківська, 103, тел. 247-23-16
10 – Лана Дель Рей
11 – Пако де Лусія
13 – Квартет Il Divo (Великобританія)
15 – Проект Blackmore's Night (Ричи Блекмор і Кендіс Найт)

Мала зала
Театральний центр В.ROOM

11–13 – вистави Київського академічного театру на Подолі

НАЦІОНАЛЬНИЙ ЦИРК УКРАЇНИ

www.circus.kiev.ua
Пл. Перемоги, 2, тел. 486-39-27 (каса)
Нова програма «Але-ап!»
Вартість квитків: 50–150 грн.

Примітка.
У репертуарі можливі зміни
Підготувала Алла ЯКОВЕНКО

«Мої слова живуть в моїм народі»

Ці поетичні рядки української письменниці Наталії Замулко-Дюбуше, яка народилася в селі Прохорівці на Канівщині та відбулася як творча особистість і громадська діячка в Україні, а нині живе у Франції, – дали назву літературним читанням, що проводилися нещодавно на Тарасовій горі.

Ознайомлення з музеями Шевченківського національного заповідника, зокрема – з експозицією музею «Літературна Канівщина», де представлені і книги пані Наталії (цього разу вона привезла в подарунок заповіднику частину свого особистого архіву), а потім пошанування квітами могили Тараса Шевченка стали прологом до справжньої щирої сповіді, яка, за словами письменниці, можлива лише біля батьківського порога.

Друзі, однокласники, земляки з Прохорівки, громадськість

Канева тепло сприймали мудрі, позначені глибоким досвідом, розкрили поетичної душі слова жінки незвичайної долі, її вірші у виконанні автора та студенток Канівського училища культури і мистецтв. Окремі

поезії покладено на музику, тож, затамувавши подих, присутні слухали неперевершене виконання цих пісень директором Канівської школи мистецтв Людмилою Салтиковою та (у відеозапису) – оперною співачкою Світланою Бендіковою (Ізраїль). На зустріч прибув також композитор, народний артист України Олександр Стадник, який теж виконав для гостей написані ним пісні на слова Наталії Замулко. Креативна особистість притягує до себе таких же творчих людей, а тому серед її друзів багато письменників, художників, співаків, журналістів.

Авторка подарувала кожному з учасників зустрічі свою нову книгу оповідань, нарисів, есеїв «Чужа нація» (2012), з якої, власне, і потягнулася ниточка

листування, дружніх зв'язків із Наталією Замулко, що згодом привела до зустрічі на Тарасовій горі. Спілкувалася із талановитою землячкою впродовж майже півроку науковець заповідника Тетяна Мацієвська, яка й була ведучою літературних читань.

Наталія Замулко-Дюбуше звернула увагу на українські виднокопи в доквітлі Тарасової гори, що відкриваються від могили Шевченка на Лівобережжя («не забудовані котеджами»), висловила вдячність працівникам заповідника, місцевій владі, державі за їх збереження для сучасників і нащадків. Підкреслила надзвичайну важливість охорони первозданної краси, оспіваної поетом. Таку громадянську позицію пані Наталія

виявляла і в 1980-х роках, коли довелося як голові Черкаського обласного комітету захисту миру рятувати Україну від будівництва чергової АЕС на Чигиринщині. Найперше вона тоді повезла всіх свідомих письменників області на зустріч із керівництвом чигиринської АЕС. Спільними зусиллями однодумців було зібрано підписи проти промислової експансії, передано їх у вищі інстанції, підготовлено цикл радіопередач.

Розповіді письменниці зачаровують своєю задушевністю, щирістю і теплотою у спілкуванні, вірою в Україну. А у Франції про зустріч із земляками Наталії Замулко-Дюбуше нагадуватимуть подарована картина з видом села Прохорівки і канівських гір (автор – Галина Морозова), «Кобзар» Т. Шевченка та видання заповідника. Заступник генерального директора заповідника, кандидат історичних наук Світлана Брижицька вручила письменниці подяку «За утвердження в світах українського поетичного Слова, національної культури».

До книги вражень у музеї біля могили українського пророка пані Наталія додала і свої слова: «Вклоняюся низько. Вітрило нашої нації – Тарас Шевченко».

Ольга БІЛОКІНЬ, учений секретар Шевченківського національного заповідника, м. Канів
Фото Юрія КАРДАША

Гейдар Алієв – лідер двох епох

У приміщенні Дипломатичної академії України при МЗС України відбулася презентація книги «Лідер двох епох. Азербайджансько-українські відносини через призму життя і діяльності Гейдара Алієва», присвяченої життю та політичній діяльності загальнонаціонального лідера азербайджанського народу. Книга вийшла у серії «Бібліотеки «Україна дипломатичної»».

Випуск серії книг «Бібліотеки» Генеральна дирекція з обслуговування іноземних представництв спільно з редакцією наукового щорічника «Україна дипломатична» започаткували у 2005 році. Книга «Лідер двох епох. Азербайджансько-українські відносини через призму життя і діяльності Гейдара Алієва» – вже сьома за рахунком.

Відкривають видання ґрунтовні дослідження Надзвичайного і Повноважного Посла Азербайджанської Республіки в Україні Ейнулла Ядулла оглу Мадатлі «Гейдар Алієв – загальнонаціональний лідер азербайджанського народу», та Надзвичайного і Повноважного Посла України у Республіці Азербайджан Олександра Міщенко «Сучасний стан та перспективи розвитку відносин між Україною та Азербайджанською Республікою».

Хвилююча розповідь про людину, яка була лідером нації у двох дуже різних,

На презентації книги

у багатьох аспектах несхожих, епохах, постала у есеях кандидата історичних наук, заслуженого журналіста України Анатолія Денисенка, заслуженого діяча мистецтв України, члена Національної спілки письменників України Василя Туркевича, кандидата історичних наук, доцента Дипломатичної академії України при Міністерстві закордонних справ України Любові Шпаковські.

Цікаві сторінки дипломатичних відносин між нашими народами (матеріали розміщені під загальною рубрикою «Азербайджан-Україна: історія, дипломатія, культура») порушили у своїх публікаціях Туранли Ферхад Гардашкан Оглу,

Ярослав Дашкевич, Алі-Іса Умуд-огли Даміров, Сергій Карамаш, Володимир Сергійчук. Дослідження життя азербайджанської діаспори в Україні та української – в Азербайджані як фактора зміцнення міжнародних відносин, стало темою публікації Олега Крапівіна. Геополітичне середовище і зовнішню політику Азербайджанської Республіки розглянув український історик Микола Дорошко. Відомий дипломат і сходознавець Юрій Кочубей виступив з темою «Українсько-азербайджанська співпраця: сучасний стан і перспективи».

Розділ «Зближення двох культур» репрезентовано статтями видатного українського співака Дмитра Гнатюка «Моя любов – Азербайджан!» та відомого мистецтвознавця Василя Туркевича «Балет «Легенда про кохання» Аріфа Мелікова як константа моральних цінностей Сходу»

Наприкінці розкішного видання, щедро проілюстрованого фото з фондів Укрінформу, Генеральної дирекції з обслуговування іноземних представництв і Посольства Азербайджанської Республіки в Україні, його упорядники розмістили надцікавий блок висловлювань видатних державних та політичних діячів минулого та сучасного під назвою «Світ про Гейдара Алієва».

Гостями презентації «Лідер двох епох», окрім значної кількості науковців,

стали близько тридцяти представників зарубіжних дипломатичних місій. Словами вітання відкривали презентацію генеральний директор Генеральної дирекції з обслуговування іноземних представництв Павло Кривонос та Надзвичайний і Повноважний Посол Азербайджану в Україні Ейнулла Ядулла оглу Мадатлі. Важливість видання відзначили у своїх виступах Надзвичайний і Повноважний Посол Республіки Туреччина в Україні Мехмет Самсар, вчений-сходознавець, Надзвичайний і Повноважний Посол України Юрій Кочубей, перший заступник голови Всеукраїнської громадської організації «Конгрес азербайджанців України» Олег Крапівін, директор Департаменту інформаційної політики МЗС України Євген Перебийніс, голова громадської організації «Об'єднана діаспора азербайджанців України» Хікмет Джавадов та інші. Про роботу над виданням та перспективи нових видань розповів Анатолій Денисенко, головний редактор видань серії «Наукового щорічника «Україна дипломатична»».

Презентація видання «Лідер двох епох» стала ще однією важливою подією вшанування 90-річчя від дня народження загальнонаціонального лідера азербайджанського народу Гейдара Алієва.

Інна АНДРІЙЧУК, відповідальний секретар наукового щорічника «Україна дипломатична», член Національної спілки журналістів України

